

gemeente
Neder-Betuwe

Kadernota 2014-2017

Gemeente Neder-Betuwe

**Dodewaard
Echteld
Kesteren
Ochten
Opheusden
IJzendoorn**

Opheusden, 14 mei 2013

INHOUDSOPGAVE KADERNOTA 2014-2017

VOORWOORD VAN HET COLLEGE	5
VOORWOORD VAN HET COLLEGE	6
LEESWIJZER OPBOUW EN INDELING KADERNOTA	9
LEESWIJZER OPBOUW EN INDELING KADERNOTA.....	10
FINANCIËLE POSITIE EN VERWACHT TOEKOMSTIG PERSPECTIEF	11
FINANCIËLE POSITIE.....	12
TOELICHTING OP DE FINANCIËLE POSITIE.....	13
UITGANGSPUNTEN BEGROTING 2014-2017.....	14
TOTAALOVERZICHT VAN NIEUWE ONTWIKKELINGEN.....	16
TOTAALOVERZICHT VAN BELEIDSOMBUIGINGEN EN BEZUINIGINGEN	17
NIEUWE ONTWIKKELINGEN EN OMBUIGINGEN IN DE PROGRAMMA'S.....	19
PROGRAMMA 1: BESTUUR EN BURGER	20
PROGRAMMA 2: OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID.....	22
PROGRAMMA 3: OPENBARE RUIMTE.....	24
PROGRAMMA 4: ECONOMIE	26
PROGRAMMA 5: SCHOLING EN VORMING	28
PROGRAMMA 6: WELZIJN EN CULTUUR	30
PROGRAMMA 7: ZORG, WERK EN INKOMEN.....	32
PROGRAMMA 8: BOUWEN, MILIEU EN RUIMTELIJKE PLANNEN (RO).....	38
OVERZICHT VAN ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	40
OVERZICHT VAN MUTATIES IN RESERVES	41
ONTWIKKELINGEN IN DE PARAGRAFEN	43
PARAGRAAF 2: RISICOMANAGEMENT EN WEERSTANDSVERMOGEN	44
PARAGRAAF 3: ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN	47
PARAGRAAF 4: FINANCIERING	48
PARAGRAAF 6: GRONDBELEID	49
PARAGRAAF 7: BEDRIJFSVOERING.....	51
BESLUITVORMING	53
BESLUITVORMING.....	54
BIJLAGEN	55
OVERZICHT VAN GEBRUIKTE AFKORTING	56

gemeente
Neder-Betuwe

KADERNOTA 2014-2017

VOORWOORD VAN HET COLLEGE

VOORWOORD VAN HET COLLEGE

Aan de Gemeenteraad,

De kadernota 2014-2017 bieden wij u met enige troost aan. De kadernota is een strategisch en toekomstgericht document in de Planning en Control cyclus, waarin wij de beleidskeuzes met bijbehorende financiële kaders voor het komende vier jaar beschrijven. In deze kadernota 2014-2017 doen wij u voorstellen met betrekking tot het antwoord op de vraag hoe het coalitieprogramma 'Realisme in ambitie 2010-2014' voor de volgende jaren kan worden uitgevoerd binnen de beschikbare middelen en passend binnen de vorig jaar vastgestelde raadsvisie.

Op basis hiervan en met inachtneming van de in uw raad gevoerde discussie en richtinggevende uitspraken zullen wij de opdracht op ons nemen om de begroting 2014 en meerjarenraming 2015-2017 op te stellen en ter vaststelling aan uw raad voor te leggen.

In deze kadernota worden nieuwe ontwikkelingen die op de gemeente Neder-Betuwe afkomen op programmaniveau aan u gepresenteerd. De kadernota 2014-2017 is de laatste kadernota van de raadsperiode 2010-2014 en wij hebben dan ook het coalitieprogramma en het daarop vastgestelde uitvoeringsprogramma nagelopen op zaken die nog in uitvoering kunnen of moeten worden gebracht.

Daarom doen wij u in deze kadernota een voorstel om een bijdrage te verlenen in de kosten voor de aanleg van een tidal-flow op de Rijnbrug Kesteren Rhenen om zo voor de korte termijn een oplossing te bieden aan de file problematiek op en bij deze rijnbrug.

Ook met uw wens om het aanbod openbaar middelbaar onderwijs in onze gemeente op een hoger niveau te brengen is in deze kadernota rekening gehouden. Wij stellen u voor om structureel middelen beschikbaar te stellen voor vervangende nieuwbouw van het schoolgebouw van de Pantarijn in Kesteren. Hiermee denken wij een bijdrage te leveren aan het verbeteren en verhogen van het gemiddelde opleidingsniveau niet alleen in onze gemeente maar ook in onze regio waar het gemiddelde opleidingsniveau nog steeds tot het laagste van ons land behoort.

Een ander onderwerp die wij in deze kadernota hebben opgenomen zijn de gevolgen van de maatregelen die het kabinet Rutte II heeft genomen om de economische crisis in Nederland te kunnen bedwingen. Het betreffen hier aannames van maatregelen omdat het rijk nog geen concrete duidelijkheid heeft gegeven door middel van circulaires over de hoe en wanneer deze maatregelen worden genomen en wat concreet de financiële effecten van deze maatregelen zullen zijn. Op basis van het door het rijk verstrekte aannames hebben wij de financiële gevolgen voor de algemene uitkering uit het gemeentefonds bepaald. De verwachte daling van de algemene uitkering uit het gemeentefonds hebben wij in deze kadernota opgenomen en hebben forse invloed op de financiële huishouding van onze gemeente. De verwachte daling van de algemene uitkering loopt op tot een structureel bedrag van € 1,1 miljoen in 2017.

Regeren betekent vooruit zien en daar hebben wij bij het samenstellen van de begroting 2013 en de meerjarenraming 2014-2016 op geanticipeerd. Wij hebben getracht om in onze financiële positie jaarlijkse forse financiële overschotten te creëren om zo de verwachte dalingen en kortingen op de algemene uitkering op het gemeentefonds te kunnen opvangen. Al met al kunnen wij de verwachte forse daling van de algemene uitkering uit het gemeentefonds opvangen binnen onze financiële positie maar dat neemt niet weg dat onze jaarlijkse financiële overschotten zijn verdwenen.

Om in deze economische slechte en onzekere tijden het hoofd te kunnen bieden aan eventuele toekomstige financiële tegenvallens handhaven wij het ons zelf opgelegde kader om een financiële positie te bereiken die jaarlijks minimaal € 200.000 overschot bevat. Dit kader noopten ons om aanvullende dekkingsmiddelen te zoeken.

Wij denken aanvullende dekkingsmiddelen te kunnen vinden in het gaan samenwerken met onze buurgemeente Buren en West Maas en Waal (BNW). Ook de toetreding van de Stichting Archief Bommelwaard (SAB) tot het Regionaal archief Rivierenland zal ons een structurele besparing gaan opleveren.

Ook willen wij besparingen gaan realiseren door het beheer van onze openbare ruimte te gaan uitvoeren volgens beeldkwaliteit. Op dit moment onderzoeken wij of wij deze besparingen gaan realiseren met onze eigen binnendienst of door het uit te besteden aan de markt. Hierbij houden wij rekening met de door u aangenomen motie om het beheer van de openbare ruimte te gaan uitvoeren in samenwerking met de AVRI.

Verder hebben wij de jaarlijkse overschotten in de beschikbaar gestelde WMO budgetten structureel laten bijstellen en ten gunste laten komen van onze financiële positie. Deze maatregel houdt in dat wij de budgetbewaking voor de WMO budgetten strak moeten volgen. In de risicoparagraaf is een risicoreservering opgenomen voor eventuele risico's die wij kunnen lopen bij deze opneindregeling.

Om ook voor de jaarschijf 2015 een financieel overschot van € 200.000 te realiseren stellen wij u voor om eenmalig een bedrag van € 490.000 te onttrekken aan ons vermogen. In de reserve grondexploitaties zijn middelen gereserveerd voor de vervangende nieuwbouw voor de Pantarijn. Omdat in deze kadernota voor de vervangende nieuwbouw van de Pantarijn middelen zijn opgenomen is het gereserveerde bedrag van € 490.000 niet meer nodig en kunnen ingezet worden om het jaar 2015 sluitende te maken en te voorzien van een overschot van minimaal € 200.000.

Wij weten dat het sluitend maken van de financiële positie door middel van een eenmalige greep te doen uit ons vermogen tegen de gestelde financiële kaders is, maar omdat het hier gaat om een eenmalig jaarlijks tekort en de gereserveerde middelen voor de vervangende nieuwbouw in onze reserve grondexploitaties niet meer nodig zijn stellen wij u toch voor om eenmalig middelen te onttrekken uit ons vermogen.

Zoals u in de 1^e bestuursrapportage 2013 kunt vernemen is de bouw van ons nieuwe gemeentehuis afgerond en is het door u beschikbaar gestelde investeringskrediet nieuwbouw/verbouw gemeentehuis afgesloten.

Er was door u bij aanvang een investeringskrediet beschikbaar gesteld van € 9 miljoen, tussentijds is dit investeringskrediet bijgesteld naar € 7,645 miljoen en nu is in werkelijkheid voor de nieuwbouw/verbouw van onze gemeentehuis maar € 5,4 miljoen noodzakelijk geweest.

Door het feit dat er fors minder middelen nodig waren voor het realiseren van ons nieuwe gemeentehuis is er een fors voordeel ontstaan binnen de jaarlijkse kapitaallasten die begroot waren voor nieuwbouw/verbouw gemeentehuis.

Ter dekking van de jaarlijkse kapitaallasten was er een bestemmingreserve gevormd. In deze kadernota stellen wij u voor om de gevormde bestemmingsreserve nieuwbouw/verbouw gemeentehuis, ter dekking van de jaarlijkse kapitaallasten van ons nieuwe gemeentehuis, op te heffen en het aanwezige saldo toe te voegen aan de algemene reserve.

Het opheffen van de bestemmingsreserve nieuwbouw/verbouw gemeentehuis heeft weliswaar een negatief effect op onze financiële positie maar hier staat een forse verbetering van ons weerstandsvermogen tegenover.

Met deze maatregelen willen wij voldoen aan de door u gestelde kaders om ons weerstandsvermogen te versterken en te verbeteren en te komen tot een weerstandsratio van minimaal 1,0. Met deze maatregelen geven wij uitvoering aan uw raadsvisie om te groeien naar een gezonde en stabiele financiële gemeente.

Met deze kadernota laten wij zien dat wij uitvoering geven aan uw coalitieprogramma en uw raadsvisie, onze financiële huishouding op orde hebben en onze financiële positie jaarlijks voorzien hebben van financiële overschotten.

Gelet op het vorenstaande zijn wij van oordeel dat wij u een evenwichtige kadernota voorleggen, die voldoende basis biedt om de begroting 2014 en een meerjarenraming 2015-2017 met een positief financieel perspectief op te stellen.

Hoewel wij onze financiële huishouding op orde hebben is het beeld voor onze meerjarige financiële positie nog onzeker.

De noodzaak van grote voorzichtigheid blijft geboden zeker richting de overige decentralisaties die afhankelijk van uw besluitvorming hierover financiële impact kunnen hebben op onze financiële positie.

De voorstellen die wij u doen in deze kadernota versterken wel ons weerstandsvermogen maar de risico's die wij als gemeente dragen zijn onverminderd hoog. Wij zullen er dan ook rekening mee moeten houden dat de raadsvisie die door u is vastgesteld niet volledig realiseerbaar zal zijn.

In deze kadernota zijn de gevolgen van de meicirculaire 2013 niet opgenomen. Blijkt dat er op basis van deze circulaire nog aanvullende bezuinigingen noodzakelijk zijn, zullen wij daarmee bij het opstellen van de begroting 2014 en de meerjarenraming 2015-2017, welke wij u in november ter vaststelling aanbieden, rekening houden en u concrete voorstellen doen.

Ons streven is en moet zijn een sluitende begroting 2014 inclusief een sluitende meerjarenraming 2015-2017.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Neder-Betuwe

De secretaris ai,
Drs. M.G.J. Nijhuis-Quanjel i.a.

De burgemeester,
ir. C.W. Veerhoek

gemeente
Neder-Betuwe

KADERNOTA 2014-2017

LEESWIJZER OPBOUW EN INDELING KADERNOTA

LEESWIJZER OPBOUW EN INDELING KADERNOTA

De kadernota is opgezet met inachtneming van het Besluit Begroting en Verantwoording provincie en gemeenten (BBV). Naast deze bron zijn ook de kaders en criteria genoemd in de Gemeentewet, de Algemene Wet Bestuursrecht en het Provinciaal Beleidskader Financieel toezicht van belang.

De opbouw en indeling van deze kadernota sluit volledig aan bij andere documenten uit het planning en controle instrumentarium van de gemeente Neder-Betuwe, zoals de begroting, de bestuursrapportages en de jaarstukken.

Naast een voorwoord van het college, een overzicht van de financiële positie met een verwacht toekomstig perspectief, een toelichting op de financiële positie en een overzicht van uitgangspunten waarop het samenstellen van onze begroting 2014 en de meerjarenraming 2015-2017 moet worden gebaseerd wordt een totaaloverzicht van nieuwe ontwikkelingen en eventuele beleidsombuigingen en bezuinigingen aan u gepresenteerd.

Daarna zijn per programma de nieuwe ontwikkelingen of ombuigingen volgens een vast stramien ("wat willen we bereiken", "wat gaan we daar voor doen" en wat gaat het kosten" of "welke ombuiging gaan wij realiseren", "wat zijn de gevolgen hiervan" en "wat gaat deze ombuiging opbrengen") opgenomen. Dit geldt ook voor de algemene dekkingsmiddelen en de mutaties in de reserves.

Over de ontwikkelingen in de paragrafen wordt - volgens afspraak met u - alleen in de begroting en in de jaarstukken gerapporteerd. Wel kan er - indien het college dat noodzakelijk acht - over belangrijke actuele ontwikkelingen in de paragrafen worden gerapporteerd.

Ten slotte treft u een voorstel aan omtrent de besluitvorming.

gemeente
Neder-Betuwe

KADERNOTA 2014-2017

FINANCIËLE POSITIE EN VERWACHT TOEKOMSTIG PERSPECTIEF

FINANCIËLE POSITIE

De financiële vertaling van deze kadernota 2014-2017.

Op basis van de meest recente gegevens ramen wij onze financiële positie voor de periode 2014-2017 als volgt.

OVERZICHT FINANCIËLE POSITIE 2013-2017					
	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2013	2014	2015	2016	2017
	€	€	€	€	€
PLANNING EN CONTROL CYCLUS 2013-2016					
Financieel positie 2013-2016 op basis van aangeboden begroting 2013 en meerjarenraming 2014-2016.	-445.167	-370.528	-519.784	-1.097.042	-1.058.083
Doorwerking vastgestelde begrotingswijzigingen tot de 1e bestuursrapportage 2013	251.354	22.174	117.141	105.381	105.381
Financieel doorwerking 1e Bestuursrapportage 2013	-91.720	-41.277	-101.187	-109.690	-70.732
Financieel positie 2013-2016 Inclusief begrotingswijzigingen en 1e bestuursrapportage 2013	-285.533	-389.631	-503.830	-1.101.351	-1.023.434
PLANNING EN CONTROL CYCLUS 2014-2017					
Kadernota 2014-2017					
Uitgangspunten begroting 2014 en meerjarenraming 2015-2017	0	0	0	0	0
Nieuwe ontwikkelingen	0	475.500	1.315.000	1.484.000	1.558.832
Voorgestelde ombuigingen en bezuinigingen	0	-365.000	-1.003.000	-623.000	-683.000
Saldo kadernota 2014-2017	0	110.500	312.000	861.000	875.832
Financieel positie 2013-2017 Inclusief kadernota 2014-2017	-285.533	-279.131	-191.830	-240.351	-147.602
+ = tekort - = overschot					

TOELICHTING OP DE FINANCIËLE POSITIE

Hieronder volgt een toelichting op de gepresenteerde financiële positie 2013-2017.

Als uitgangspunt voor deze financiële positie hebben wij de op 8 november 2012 vastgestelde begroting 2013 en de meerjarenraming 2014-2016 gehanteerd.

Daarna zijn de financiële gevolgen van de door u vastgestelde begrotingswijzigingen tot en met de 1e bestuursrapportage 2013 opgenomen. Voor 2013 is er één begrotingswijziging die invloed heeft op onze financiële positie. Het betreft hier de financiële doorwerking van de 2e bestuursrapportage 2012.

De structurele effecten van de 1e bestuursrapportage 2013, die separaat aan u wordt aangeboden, zijn afzonderlijk zichtbaar gemaakt in deze financiële positie.

De financiële gevolgen van de kadernota 2014-2017 zijn verdeeld in drie onderdelen. Het eerste onderdeel betreft de financiële gevolgen die voortvloeien uit de gestelde uitgangspunten voor het samenstellen begroting 2014 en de meerjarenraming 2015-2017. Het tweede onderdeel betreft de financiële gevolgen op basis van nieuwe ontwikkelingen en het derde onderdeel betreft de financiële gevolgen op basis van de voorgestelde ombuigingen en bezuinigingen.

De financiële positie in toekomstig perspectief

Eén van de eisen voor een goedkeuring van de begroting 2014 en de meerjarenraming 2015-2017 is een sluitende financiële positie. De totale baten en lasten moeten in evenwicht zijn. Er moet een structureel en reëel evenwicht aanwezig zijn. Hiervan is sprake indien op basis van het bestaande beleid en het aanvaarde vast te stellen nieuwe beleid de structurele lasten gedekt worden door structurele baten en de incidentele lasten worden gedekt door incidentele baten.

In financiële zin zijn in deze kadernota alle tot op heden bekend zijnde, nieuwe ontwikkelingen die op onze gemeente afkomen opgenomen. Het totaalbedrag aan nieuwe ontwikkelingen bedraagt in 2014 € 475.500 oplopend naar € 1.558.832 in 2017. De voorgestelde ombuigingen en bezuinigingen in deze kadernota betreffen een totaalbedrag van € 365.000 in 2014 oplopend naar € 683.000 in 2017.

Zoals te zien ontwikkelt het financieel perspectief zich op basis van de huidige kennis en na inbreng van de Bezuinigingsvoorstellen gunstig. De afgesproken buffer van € 200.000 is structureel aanwezig. We stellen echter voor om hier behoedzaam mee om te gaan en een eventueel positief begrotingssaldo te reserveren voor de structurele kosten als gevolg van komende decentralisaties (participatiewet, jeugdzorg en AWBZ) en het verbeteren van ons weerstandsvermogen.

Daarnaast zijn de uitkomsten van de meicirculaire 2013 nog niet bekend en hierdoor zijn de financiële consequentie ook niet opgenomen in deze kadernota. Bij het uitkomen van de meicirculaire 2013 zullen wij de financiële consequenties hiervan afzonderlijk aan u kenbaar maken. Mocht op basis van de financiële consequentie van de meicirculaire blijken dat er nog aanvullende bezuinigingen noodzakelijk zijn, zullen wij daarmee bij het opstellen van de begroting 2014 en de meerjarenraming 2015-2017, die wij u in november ter vaststelling aanbieden, rekening houden en u concrete voorstellen doen.

Ons streven is en moet zijn een sluitende begroting 2014 inclusief een sluitende meerjarenraming 2015-2017. Gelet op het vorenstaande zijn wij van oordeel dat wij u een evenwichtige kadernota voorleggen, die voldoende basis biedt om de begroting 2014 en een meerjarenraming 2015-2017 met een positief financieel perspectief op te stellen.

UITGANGSPUNTEN BEGROTING 2014-2017.

Het financieel-economische klimaat voor de komende jaren vraagt om een strikt begrotingsbeleid. Aanvullend op geldende wet- en regelgeving in de Gemeentewet, Besluit Begroting en Verantwoording en Financiële verordening nemen wij hiervoor uitgangspunten op, die sturend zijn voor het financiële beleid en uitvoering in de komende jaren.

1. Structureel sluitende begroting

De begroting en meerjarenraming moeten structureel sluitend zijn. Het laatste jaar van de vier jaarschijven is altijd structureel sluitend. Tekorten in de voorliggende jaren worden slechts bij hoge uitzondering gedekt uit reserves.

2. Structurele uitgaven worden structureel gedekt

Tegenover structurele uitgaven kunnen geen incidentele inkomsten of incidentele meevallers staan. Uit het budget voor onvoorziene uitgaven worden geen structurele uitgaven gedaan.

3. Integrale afweging

De raad weegt wensen voor nieuw beleid tegen elkaar en tegen de beschikbare financiële beleidsruimte af bij de begroting in het najaar.

De kadernota in het voorjaar biedt inzicht in de ontwikkeling van de financiële beleidsruimte en in de wensen voor nieuw beleid. De inpassing van de vastgestelde kadernota in de begroting vindt plaats onder een hoofdstuk "nieuw beleid conform kadernota".

De inpassing van eventueel nieuw beleid/nieuwe ontwikkelingen, die bekend worden na vaststelling van de kadernota, vindt plaats in de begroting onder het hoofdstuk "nieuw beleid na kadernota".

Besluitvorming over het nieuwe beleid conform kadernota en over het nieuwe beleid na kadernota vindt plaats bij de begrotingsbehandeling in het najaar.

Via bestuursrapportages en jaarstukken worden geen besluiten genomen over het uitvoeren van nieuw beleid.

4. Oud voor nieuw

In geval het college of de raad een voorstel doet om extra geld uit te geven op een ander moment dan bij de integrale afweging, moet solide dekking worden aangewezen. Tenzij er sprake is van externe dekking, moet in het voorstel aangegeven worden welk oud beleid moet worden geschrapt of verminderd. Een beroep op een verwacht positief rekeningssaldo of een waarschijnlijk begrotingsoverschot is geen acceptabele dekking.

5. Behoedzame en reële ramingen

Bij het begroten gaan we uit van behoedzame en reële ramingen.

De raming van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds voor een begrotingsjaar baseren wij op de meicirculaire van het voorafgaande jaar. Tussentijdse mutaties in de hoogte van de algemene uitkering uit het gemeentefonds verrekenen wij incidenteel met het begrotingssaldo. Bijstelling van specifieke, incidentele geldstromen van rijk of provincie verrekenen wij direct met de specifieke, incidentele uitgaven die hiertegenover staan.

6. Aantal inwoners

Als uitgangspunt bij het samenstellen van de begroting 2014 en de meerjarenraming 2015-2017 wordt het aantal inwoners gebaseerd op het aantal per 1 januari 2013 totaal 22.617 inwoners.

Aantal inwoners per dorp:

Plaatsnaam	Aantal
Dodewaard	4.473
Echteld	1.139
Kesteren	5.249
Opheusden	5.999
Ochten	4.663
IJzendoorn	1.094
TOTAAL	22.617

7. Prijspeil (inflatiepercentage)

De meicirculaire 2013 geeft de kaders aan voor de verwachte prijsstijging voor het jaar 2014. Op het moment van opstellen van deze kadernota is de meicirculaire 2013 nog niet beschikbaar. De afspraak die wij met u hebben gemaakt is dat wij voor de prijsstijging jaarlijks een stelpost prijsstijging opnemen conform het percentage dat de meicirculaire voor het volgende jaar aangeeft. In de meicirculaire worden er middels de algemene uitkering gemeentefonds hiervoor ook middelen beschikbaar gesteld.

In onze begroting 2013 en de meerjarenraming 2014-2016 is voor de jaren 2014 tot en met 2016 rekening gehouden met verwachte prijsstijgingen van jaarlijks 1%.

Vanwege het nog niet beschikbaar zijn van de meicirculaire 2013 passen wij de bestaande stelposten prijsstijgingen niet aan op basis van nieuw beleid. Wanneer de meicirculaire 2013 ter beschikking komt zullen wij u zo spoedig mogelijk informeren over de uitkomsten van deze circulaire en zullen wij de bestaande stelposten voor prijsstijgingen aanpassen.

8. Personeelslasten

De formatie 2014 wordt geraamd op basis van de formatie 2013. De huidige CAO is per 1 januari 2013 afgelopen en een nieuwe CAO is nog niet gesloten. De meicirculaire 2013 geeft kaders aan voor de verwachte loonstijgingen voor de komende jaren. Zoals u hierboven bij het onderdeel prijspeil heeft kunnen lezen is de meicirculaire 2013 nog niet ter beschikking bij het opstellen van deze kadernota.

In onze begroting 2013 en de meerjarenraming 2014-2016 is voor de jaren 2014 tot en met 2016 rekening gehouden met verwachte loonstijgingen van jaarlijks 1%.

Vanwege het nog niet beschikbaar zijn van de meicirculaire 2013 passen wij de bestaande stelposten loonstijgingen niet aan op basis van nieuw beleid. Wanneer de meicirculaire 2013 ter beschikking komt zullen wij u zo spoedig mogelijk informeren over de uitkomsten van deze circulaire en zullen wij de bestaande stelposten voor loonstijgingen aanpassen.

9. Investerings- en vrijval van investeringen

In de door u in 2010 vastgestelde nota activa beleid heeft u beleidskaders aangegeven hoe om te gaan met investeringen en vrijval van investeringen. Investeringskredieten worden beschikbaar gesteld op basis van een deugdelijke voorbereiding. Vrijval in investeringen wordt niet in de exploitatiesfeer ingezet. Als een investering niet in het geplande jaar wordt gerealiseerd, vallen de kapitaallasten incidenteel vrij ten gunste van de exploitatie.

In de begroting wordt een stelpost van € 50.000 opgenomen voor vrijval van kapitaallasten. Tegenover deze stelpost staat een toevoeging aan de algemene reserve voor hetzelfde bedrag.

Bij bestuursrapportages wordt bezien of er daadwerkelijk sprake is van vrijval van kapitaallasten.

10. Rente en afschrijvingen investeringen

Onze interne rekenrente voor het bepalen van kapitaallasten etc. is vastgesteld op een percentage van 4,5%.

Door het afsluiten van een langlopende geldlening tegen een laag rentepercentage is het gemiddeld gewogen rentepercentage voor onze langlopende geldleningen gedaald naar 3,64% per 1 januari 2014, 3,66% per 1 januari 2015, 3,70% per 1 januari 2016 en 3,76% per 1 januari 2017.

Wij willen dan ook aan u voorstellen om de interne rekenrente per 1 januari 2014 te verlagen naar 4,0%.

Over het financieringsvoordeel (minder te betalen rente) dat ontstaat door het afsluiten van een langlopende geldlening met een laag rentepercentage heeft verantwoording plaats gevonden in de 1^e bestuursrapportage 2013. Verder heeft de verlaging van de rekenrente naar verwachting een neutraal effect op onze financiële positie.

De ruimte die ontstaat door vrijval van afschrijvingslasten wordt benut voor vervangingsinvesteringen en als vervanging niet nodig is of niet meer nodig is zal de vrijval van afschrijvingslasten ten gunste komen van de financiële positie.

11. Rente reserves en voorzieningen

De basis vormt hiervoor de nota reserves en voorzieningen 2008. Deze nota is vastgesteld in de raadsvergadering van 30 oktober 2008. (Voor 2013 staat een actualisatie van de nota reserve en voorzieningen gepland).

In deze nota zijn de volgende kaders vastgesteld:

- + aan de algemene reserve wordt geen rente toegerekend;
- + aan bestemmingsreserves die gevormd zijn ter dekking van kapitaallasten wordt jaarlijks 4,5% (voorgesteld te verlagen naar 4,0%) rente toegevoegd. Dit is gelijk aan de interne rekenrente van 4,5% (voorgesteld te verlagen naar 4,0%) die gebruikt wordt bij het bepalen van de kapitaallasten.
- + bestemmingsreserves worden afgebouwd conform uw besluitvorming bij de nota reserves en voorzieningen 2008. Per 2014 resteren in deze categorie nog de bestemmingsreserves: huisvesting Van Lodenstein College en de Wmo.

12. Reservepositie

De algemene reserve dient ter dekking van de risico's en om incidentele exploitatietekorten op te vangen.

De reserve grondexploitatie dient ter dekking van de risico's die aanwezig zijn op het gebied van grondexploitatie.

TOTAALOVERZICHT VAN NIEUWE ONTWIKKELINGEN

De nieuwe ontwikkelingen in de programma's, algemene dekkingsmiddelen, mutaties in reserves en in de paragrafen zijn hieronder samengevat weergegeven.

NIEUWE ONTWIKKELINGEN IN: DE PROGRAMMA'S, ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN, MUTATIES IN RESERVES EN DE PARAGRAFEN					
Omschrijving	Investering	2014	2015	2016	2017
Programma 1					
Vervanging I-pads die ter beschikking zijn gesteld aan raadsleden	0	10.000	3.000	3.000	3.000
Programma 2					
Buurtbemiddeling	0	7.500	0	0	0
Programma 3					
Bijdrage aan provincie voor Tidal Flow	0	0	250.000	0	0
Plan van aanpak opstellen om volgens beeldkwaliteit te werken	0	15.000	5.000	0	0
Programma 4					
Uitvoering projecten programma welvarend Rivierenland	0	12.000	0	0	0
Bijdrage voor grenscorrectie Medel	0	-899.000	0	0	0
Programma 5					
Passend onderwijs	pm	pm	pm	pm	pm
Vervangende nieuwbouw Pantarijn in Casterhoven	pm	0	230.000	230.000	230.000
Programma 6					
Accommodatiebeleid	pm	pm	pm	pm	pm
Programma 7					
Eén loket, de ingang voor de burger	pm	pm	pm	pm	pm
Decentralisatie AWBZ en aanpassingen Wmo	pm	pm	pm	pm	pm
Decentralisatie Participatiewet, RIW en WSW	pm	222.000	194.000	193.000	193.000
Decentralisatie Jeugdzorg	pm	pm	pm	pm	pm
Sociaal Economische Gezondheidsverschillen	pm	pm	pm	pm	pm
Programma 8					
Verlagen doorbelasting ambtelijke uren grondcomplexen		40.000	60.000	80.000	100.000
Hogere bijdrage aan de omgevingsdienst rivierenland	pm	pm	pm	pm	pm
Het vormen van een voorziening afwaarderen grondposities	0	1.500.000	0	0	0
Overzicht van algemene dekkingsmiddelen					
Effect regeerakkoord 2012 Rutte II op algemene uitkering:	0	169.000	823.000	978.000	1.101.000
Overzicht van mutaties in reserves					
Onttrekken van een bedrag aan de algemene reserve ter dekking van de bijdrage voor de aanleg van een Tidal Flow op de Rijnbrug Kesteren-Rhenen.	0	0	-250.000	0	0
Ontvangen bijdrage voor grenscorrectie Medel storten in de algemene reserve	0	899.000	0	0	0
Onttrekken van een bedrag aan de algemene reserve ter dekking voor het vormen van een voorziening afwaarderen grondposities.		-1.500.000	0	0	0
Paragrafen					
Vrijval van afschrijvingslasten waargeen vervangingsinvestering tegenover staan.	0	0	0	0	-68.168
Totaal nieuwe ontwikkelingen	0	475.500	1.315.000	1.484.000	1.558.832
+ = tekort - = overschot					

TOTAALOVERZICHT VAN BELEIDSOMBUIGINGEN EN BEZUINIGINGEN

De ombuigingen en bezuinigingen in de programma's, algemene dekkingsmiddelen, mutaties in reserves en in de paragrafen zijn hieronder samengevat weergegeven.

OMBUIGINGEN IN: DE PROGRAMMA'S, ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN, MUTATIES IN RESERVES EN DE PARAGRAFEN					
Omschrijving	Investering	2014	2015	2016	2017
Programma 1					
Samenwerking BNW	0	0	-60.000	-120.000	-180.000
Regionaal Archief Rivierenland	0	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
Programma 2					
Geen	0	0	0	0	0
Programma 3					
Werken volgens beeldkwaliteit	0	-100.000	-150.000	-200.000	-200.000
Programma 4					
Geen	0	0	0	0	0
Programma 5					
Geen	0	0	0	0	0
Programma 6					
Peuteropvang	0	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000
Programma 7					
Structurele aframing budget Wmo	0	-160.000	-160.000	-160.000	-160.000
Programma 8					
Taakstellende ombuiging als gevolg van afname ambtelijke uren projecten	0	-40.000	-78.000	-78.000	-78.000
Overzicht van algemene dekkingsmiddelen					
Geen	0	0	0	0	0
Overzicht van mutaties in reserves					
Inzet gereserveerde Pantarijn middelen reserve grondexploitatie	0	0	-490.000	0	0
Paragrafen					
Geen	0	0	0	0	0
Totaal Ombuigingen	0	-365.000	-1.003.000	-623.000	-683.000
+ = tekort - = overschot					

gemeente
Neder-Betuwe

KADERNOTA 2014-2017

NIEUWE ONTWIKKELINGEN EN OMBUIGINGEN IN DE PROGRAMMA'S

PROGRAMMA 1: BESTUUR EN BURGER

Portefeuillehouders: Burgemeester ir. C.W. Veerhoek en Wethouder V.M. van Neerbos

NIEUWE ONTWIKKELINGEN:**Vervanging I-pads die ter beschikking zijn gesteld aan raadsleden**

	Wij willen bereiken:
A.	Omdat de gemeenteraad met ingang van medio 2013 overgaat tot de invoering van digitaal vergaderen met behulp van een I-pad. Wij willen bereiken dat de raad (ook) in de volgende raadsperiode adequaat digitaal kan vergaderen.
	Wat gaan we ervoor doen?
A1.	De aanschaf wordt in 2013 bekostigd uit het door u beschikbaar gestelde budget in het informatieplan. In 2014 vinden gemeenteraadsverkiezingen plaats met instroom van een aantal nieuwe raadsleden. Naast de al zittende raadsleden die al over een I-pad beschikken zullen zij ook met deze tool moeten worden uitgerust. Dit vraagt extra budget. Voor de jaren daarna moet rekening worden gehouden met een mogelijke wisseling van raadsleden, als gevolg van stoppen met het raadswerk, ziekte, verhuizing naar een plaats buiten de gemeente c.a.
	<u>Toelichting:</u>

Wat gaat het kosten	InvesterIng	2014	2015	2016	2017
Vervanging I-pads die ter beschikking zijn gesteld aan raadsleden	0	10.000	3.000	3.000	3.000
Totaal	0	10.000	3.000	3.000	3.000

OMBUIGINGEN:

Samenwerking BNW

Welke ombuiging willen wij realiseren:	
A.	Besparing als gevolg van natuurlijk verloop bij bedrijfsvoering in het kader van de samenwerking BNW (Buren, Neder-Betuwe en West Maas en Waal). Uitgangspunt is een natuurlijk verloop van 3 % per jaar.
Wat zijn hiervan de gevolgen?	
A1.	Als gevolg van natuurlijk verloop bij bedrijfsvoering neemt de formatie af. Dit zal echter geen problemen opleveren omdat we de samenwerking BNW op de bedrijfsvoeringstaken ingaan. Er blijft voldoende robuustheid bestaan.
	Toelichting: De verwachting is dat de hieronder opgenomen bedragen gehaald zullen worden. Dit heeft te maken met: <ul style="list-style-type: none">- De leeftijden van medewerkers die meegaan in de samenwerking BNW in relatie tot pensionering;- De natuurlijke uitstroom van jongere medewerkers naar andere werkgevers;- In de praktijk is bij dergelijke samenwerkingen minimaal een efficiency te behalen van 15 tot 40% afhankelijk van de stand van zaken van de inrichting van de processen. Hiervoor verwijs ik u naar het rapport "samenwerking uitvoering BNLW". Momenteel is opgenomen 3 x 3% in totaal 9%.

Wat gaat deze ombuiging opbrengen	Investing	2014	2015	2016	2017
Samenwerking BNW		0	-60.000	-120.000	-180.000
Totaal	0	0	-60.000	-120.000	-180.000

Regionaal Archief Rivierenland

Welke ombuiging willen wij realiseren:	
A.	Verlaging bijdrage Regionaal Archief Rivierenland te Tiel.
Wat zijn hiervan de gevolgen?	
A1.	Door de fusie tussen het Regionaal Archief Rivierenland en het Streekarchief Bommelerwaard gaat het aantal inwoners omhoog waardoor de bijdrage per inwoner verminderd. Het vervroegd aflossen van de geldlening levert ook een besparing op.
	Toelichting: Het Regionaal Archief Rivierenland en het Streekarchief Bommelerwaard gaan fuseren per 1 januari 2014. Uit onderzoek is gebleken dat de fusie veel voordelen oplevert. Finale besluitvorming door de gemeenteraden zal in het najaar 2013 plaatsvinden. Het voordeel komt door het groter worden van het aantal gemeenten waardoor de bijdrage per inwoner vermindert. Daarnaast wordt er een geldlening vervroegd afgelost waardoor de rentelasten vervallen.

Wat gaat deze ombuiging opbrengen	Investing	2014	2015	2016	2017
Regionaal Archief Rivierenland		-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
Totaal	0	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000

PROGRAMMA 2: OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID

Portefuillehouder: Burgemeester ir. C.W. Veerhoek en Wethouder V.M. van Neerbos

NIEUWE ONTWIKKELINGEN:

Buurtbemiddeling

	Wij willen bereiken:
A.	Door inzet buurtbemiddeling de zelfredzaamheid van inwoners vergroten.
	Wat gaan we ervoor doen?
A1.	Buurtbemiddeling voortzetten en door ElkWelzijn laten uitvoeren. Hiervoor in 2014 eenmalig een bedrag van € 7.500 op te nemen en dit budget onder te brengen bij de post Integrale Veiligheid.
	<p>Toelichting Buurtbemiddeling levert een bijdrage op verschillende vlakken:</p> <p>Samenleving:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verbetering van de leefbaarheid en de sociale cohesie in de buurt • Preventie van escalatie van conflicten • Vroeg signalering van problemen • Stimulering van actief burgerschap <p>Buurtbewoners:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Herstel van de onderlinge communicatie • Bevorderen van wederzijds respect en benoemen van wederzijdse belangen • Toewerken naar afspraken die voor beide partijen aanvaardbaar zijn • Duidelijkheid voor de buurtbewoners waar zij terecht kunnen, 1 loket, 1 plan <p>Instanties:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verminderen werklast en kosten gemeente, woningbouwcorporatie, politie, maatschappelijke werkers, psychologen etc.

Wat gaat het kosten	Investering	2014	2015	2016	2017
Buurtbemiddeling		7.500	0	0	0
Totaal		7.500	0	0	0

OMBUIGINGEN:

Geen

PROGRAMMA 3: OPENBARE RUIMTE

Portefeuillehouders: Wethouder J.M. Schuurman

NIEUWE ONTWIKKELINGEN:

Gemeentelijke bijdrage voor de aanleg van een Tidal Flow (oplossing fileproblematiek Rijnbrug)

Wij willen bereiken:	
A.	Oplossing fileproblematiek rond de Rijnbrug te Kesteren (N233)
Wat gaan we ervoor doen?	
A1.	Een bijdrage beschikbaar stellen van maximaal € 250.000 voor de aanleg van een wisselstrook (Tidal Flow) op de Rijnbrug (N233) Kesteren Rhenen en deze bijdrage onttrekken aan de algemene reserve.
	Toelichting: Na jarenlange discussie en lobby zijn er nu concrete maatregelen voor de middellange termijn ontwikkeld voor verbetering van de doorstroming rond de Rijnbrug (N233), door middel van de aanleg van een wisselstrook (Tidal Flow). De kosten hiervan worden geraamd op € 25.000.000. De provincies Utrecht en Gelderland stellen hiervoor een bedrag van € 20.000.000 beschikbaar. Het resterende bedrag moet betaald worden door de regio's Rivierenland en Food-Valley. Een en ander is vastgelegd in een bestuursovereenkomst. Ook van Neder-Betuwe wordt een bijdrage gevraagd. Het voorstel is om hiervoor maximaal een bedrag van € 250.000 beschikbaar te stellen en deze bijdrage te onttrekken aan de algemene reserve.

Wat gaat het kosten	Investering	2014	2015	2016	2017
Bijdrage aan provincie voor Tidal Flow	0	0	250.000	0	0
Totaal	0	0	250.000	0	0

Plan van aanpak opstellen om volgens beeldkwaliteit te werken

Wij willen bereiken:	
A.	Het beheer van de openbare ruimte volgens nieuwe inzichten (van frequentie naar beeld kwaliteit) uitvoeren.
Wat gaan we ervoor doen?	
A1.	Alle werkzaamheden in de openbare ruimte volgens nieuwe werkwijze (beeldkwaliteit) vormgeven

Wat gaat het kosten	Investering	2014	2015	2016	2017
Plan van aanpak opstellen om volgens beeldkwaliteit te werken	0	15.000	5.000	0	0
Totaal	0	15.000	5.000	0	0

OMBUIGINGEN:

Werken volgens beeldbestek

Welke ombuiging willen wij realiseren:	
A.	Vooruitlopend op de offerte AVRI en offerte van de eigen dienst met betrekking tot het beheer en onderhoud van de openbare ruimte volgens beeldkwaliteit uit te voeren wordt een besparing gerealiseerd van minimaal € 200.000.
Wat zijn hiervan de gevolgen?	
A1.	Uitgangspunt is dat de huidige kwaliteit van de openbare ruimte gehandhaafd blijft. Het opstellen van nieuwe werkprocessen zal in 2014 geleidelijk worden ingevoerd. De medewerkers die betrokken zijn bij het beheer en onderhoud zullen volgens een andere werkwijze hun dagelijkse onderhoudstaken uitvoeren. Hiervoor zullen alle medewerkers getraind worden.
	<p>De gemeente onderzoekt de mogelijkheden om haar beheertaken binnen de openbare ruimte op een andere wijze vorm te geven. Hiervoor is de Avri benaderd om een offerte op te stellen op welke terreinen van de drie K's (kwaliteit, kosten en kwetsbaarheid) hier een voordeel zou kunnen worden gerealiseerd. Tevens heeft het bestuur de eigen organisatie gevraagd een toekomst scenario op te stellen hoe men volgens het principe van de drie K's de beheertaken naar de toekomst vorm kan geven.</p> <p>Beide scenario's worden door een onafhankelijke partij beoordeeld. In het derde kwartaal 2013 zal het college op voordracht van het onderzoeksbureau een besluit nemen welke partij het beheer en onderhoud van de openbare ruimte gaat uitvoeren. Zowel het onderzoek van de Avri als de eigen dienst laten een voordelen zien op de drie K's. Dit maakt het mogelijk om vooruitlopend op de te nemen besluitvorming een financiële ombuiging op te nemen voor 2014 en verder.</p>

Wat gaat deze ombuiging opbrengen	Investing	2014	2015	2016	2017
Werken volgens beeldkwaliteit		-100.000	-150.000	-200.000	-200.000
Totaal	0	-100.000	-150.000	-200.000	-200.000

PROGRAMMA 4: ECONOMIE

Portefeuillehouder: Burgemeester ir. C.W. Veerhoek

NIEUWE ONTWIKKELINGEN:

Projecten programmaad Welvarend Rivierenland

Wij willen bereiken:	
A.	Realiseren van gestelde doelen in het Programma Welvarend op het gebied van economie, land- en tuinbouw en recreatie en toerisme van de regio Rivierenland
Wat gaan we ervoor doen?	
A1.	Uitvoering geven aan projecten uit het Programma Welvarend van Regio Rivierenland. De projecten vallen onder de drie speerpunten waar de tien gemeenten in Regio Rivierenland samen op inzetten: (1) logistieke hotspot, (2) recreatie en toerisme en (3) land-en tuinbouw. De middelen zijn grotendeels bedoeld als cofinanciering voor activiteiten die onder het Regiocontract dat Regio Rivierenland met de provincie Gelderland heeft gesloten.

Wat gaat het kosten	Investing	2014	2015	2016	2017
Uitvoering projecten programma Welvarend Rivierenland	0	12.000	0	0	0
Totaal	0	12.000	0	0	0

Bijdrage voor grenscorrectie gemeente Neder-Betuwe en de gemeente Tiel

Wij willen bereiken:	
A.	Doorvoeren grenscorrectie tussen gemeente Neder-Betuwe en de gemeente Tiel.
Wat gaan we ervoor doen?	
A1.	De gemeente Neder-Betuwe en de gemeente Tiel zijn een grenscorrectie overeengekomen. Een stuk grondgebied van de gemeente Neder-Betuwe gaat over naar de gemeente Tiel. Hiervoor zal de gemeente Neder-Betuwe van de gemeente Tiel een vergoeding ontvangen.

Wat gaat wij ontvangen:	Investing	2014	2015	2016	2017
Bijdrage voor grenscorrectie tussen de gemeente Neder-Betuwe en de gemeente Tiel.	0	-899.000	0	0	0
Totaal	0	-899.000	0	0	0

OMBUIGINGEN:

Geen

PROGRAMMA 5: SCHOLING EN VORMING

Portefeuillehouder: Wethouder V.M. van Neerbos

NIEUWE ONTWIKKELINGEN:

Passend onderwijs

Wij willen bereiken:	
A	Integrale aanpak van het kind en zijn leer- en opvoedingomgeving;
B	Thuisnabij onderwijs voor alle kinderen, binnen de huidige budgetten;
C	Daling van het aantal indicatiestellingen;
D	Geen hogere kosten voor leerlingenvervoer en onderwijshuisvesting;
E	Daling verwijzingspercentages naar het speciaal onderwijs op alle scholen;
Wat gaan we ervoor doen?	
A1	Overleg voeren met de samenwerkingsverbanden over het ondersteuningplan en het door de gemeente vast te stellen plan voor de jeugdzorg; Verbetering van de integrale samenwerking CJZ, scholen, leerplicht, GGD, Kinderopvang, VVE en overige maatschappelijke partners om: <ul style="list-style-type: none"> • verwijzing naar speciaal onderwijs te voorkomen of te beperken, • schooluitval te voorkomen; • doorgaande leerlijn te waarborgen;
B1	Overleg voeren met de samenwerkingsverbanden over het ondersteuningplan en op welke wijze thuisnabij goed onderwijs kan worden geborgd zonder dat dit voor de gemeente extra geld gaat kosten
C1	Inzicht en overleg over de wijze waarop de indicatiestelling plaatsvindt en hoe wordt omgegaan met verschil van mening over deze indicatiestelling en bijsturing als aantal indicaties toeneemt;
D1	Het maken van afspraken om deze kosten te verlagen of te beperken;
E1	Overleg over maximale percentages, informatieverstrekking hierover en maatregelen om de percentages te verlagen.
<p>Toelichting: De Eerste Kamer heeft in oktober 2012 ingestemd met het wetsvoorstel Passend onderwijs. Het doel van deze wet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het terug dringen van het aantal kinderen dat gebruik maakt van dure extra ondersteuning en zorg in het onderwijs; • De verbetering van de integrale aanpak van het kind en zijn leer- en opvoedingomgeving. <p>Door deze wet moeten de nieuw gevormde Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs primair en voortgezet onderwijs vanaf 1 augustus 2014 invulling geven aan passend onderwijs. De wijze waarop moet worden vastgelegd in een ondersteuningsplan. Het ondersteuningsplan van de samenwerkingsverbanden, voor onze gemeente vier, heeft mogelijk gevolgen voor de volgende onderwerpen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Indicatie stelling. 2. Onderwijsachterstanden en LEA. 3. Leerplicht. 4. Vroegtijdige schoolverlaten en RMC. 5. Onderwijshuisvesting. 6. Leerlingvervoer. 7. Jeugdzorg en CJG (vanaf 2015). 8. Begeleiding WMO (controversieel). 9. Uitkering Wet werken naar vermogen(controversieel). 10. procedures. <p>De samenwerkingsverbanden moeten verplicht op overeenstemming gericht overleg voeren met de gemeenten over het vast te stellen ondersteuningsplan.</p>	

Wat gaat het kosten	Investering	2014	2015	2016	2017
Passend onderwijs	pm	pm	pm	pm	pm
Totaal	pm	0	0	0	0

Vervangende nieuwbouw Pantarijn in Casterhoven

Wij willen bereiken:	
A.	<ul style="list-style-type: none"> Vervangende nieuwbouw Pantarijn in Casterhoven in 2015; Doorgroei van het Pantarijn in 2017 naar volledig Havo onderwijs; Dat bij de opzet van de planontwikkeling nieuwbouw Pantarijn rekening wordt gehouden met de uitbreiding van de school voor volledig Havo-onderwijs; Realisatie van deze nieuwbouw tegen acceptabele kosten, waarbij Pantarijn een deel van de investeringskosten voor haar rekening neemt, zoals het Van Lodenstein college dat in het verleden ook heeft gedaan; Realisatie van nieuwbouw, waarbij het gebouw geschikt is, of geschikt te maken is voor gebruik van maatschappelijke functies (zoals, dorpshuis, huis van de buurt, bibliotheek, Centrum Jeugd en Gezin en zorg en participatie jong en oud); Dat de kosten voor de aanpassingen aan de school voor de maatschappelijke functies geen extra kosten geven voor de gemeente;
Wat gaan we ervoor doen?	
A1.	<ul style="list-style-type: none"> Onderzoek naar de beste locatie voor Pantarijn in Casterhoven; Onderzoek naar de noodzakelijk en gewenste voorzieningen op het terrein van infrastructuur die bij een school voor Voortgezet Onderwijs behoren en de eventuele overige maatschappelijke functies; Nader onderzoek naar de benodigde capaciteit op de korte en lange termijn voor de huisvesting van de school; Er op toezien dat de huisvesting voor volledige Havo- onderwijs in de planontwikkeling wordt meegenomen; In onderhandeling met Pantarijn om een goede duurzame school te bouwen met een maximale bijdrage in de kosten door het schoolbestuur; Pantarijn ondersteunen om de rijksmedewerking te verkrijgen voor volledig havo onderwijs; Onderzoek naar gezamenlijke huisvesting Pantarijn met maatschappelijke functies; Onderzoek naar mogelijkheden van subsidieverkrijging; Nader onderzoek van mogelijkheden, wensen, kosten en risico's; Advisering over de definitieve besluitvorming wanneer het totale onderzoek is afgerond inclusief kredietaanvraag zal u eind 2013 worden voorgelegd;

Wat gaat het kosten	Investering	2014	2015	2016	2017
Vervangende nieuwbouw Pantarijn	pm	0	230.000	230.000	230.000
Totaal	pm	0	230.000	230.000	230.000

OMBUIGINGEN:

Geen

PROGRAMMA 6: WELZIJN EN CULTUUR

Portefeuillehouder: Wethouders V.M. van Neerbos en J.M. Schuurman

NIEUWE ONTWIKKELINGEN:

Accommodatiebeleid

Wij willen bereiken:	
A.	In alle dorpen een samenhangend voorzieningenniveau realiseren, waarbij in ieder geval in elk dorp een dorps huis is gevestigd.
Wat gaan we ervoor doen?	
A1.	Het realiseren van een samenhangend voorzieningenniveau in het pilotdorp Dodewaard, waarin aandacht is voor een dorps huis en de continuïteit van de bibliotheek en het jongerencentrum De Meeting.
	<p><u>Toelichting</u></p> <p>De raad heeft bij het vaststellen van Integraal Accommodatiebeleid "visie en uitgangspunten" en het Scenarioplan Accommodatiebeleid, basisvoorzieningen limitatief benoemt. Expliciet is uitgesproken dat in alle dorpen een dorps huisvoorziening aanwezig is. Vooral is in het dorp Dodewaard sprake van urgente vraagstukken ten aanzien van aanwezige accommodaties. De continuïteit van het dorps huis is het meest urgente vraagstuk. Op dit moment is er in Dodewaard geen centraal punt waar bewoners elkaar kunnen ontmoeten, professionals en vrijwilligers elkaar treffen en waar informatie & advies wordt verstrekt. Deze functies van een dorps huis zijn op dit moment versnipperd over meerdere voorzieningen in het dorp en de omgeving. Dit is niet wenselijk gelet op de richting van het Wmo beleid (leefbaarheid en maatschappelijke participatie) en de vorming van het 1 –loket waarbij gekoerst wordt op het "om de hoek" verstrekken van informatie & advies en het bieden van een dorpsgerichte zorgfunctie. Daarnaast moet voor de Meeting en de bibliotheek een passende toekomstbestendige bestemming gevonden worden, in welke vorm dan ook.</p> <p>Het is wenselijk tijdig op deze ontwikkelingen voor te sorteren. In 2013 wordt in het 2^e en 3^e kwartaal een concreet voorzieningenplan Dodewaard opgesteld in samenwerking met bewoners en maatschappelijke partners. Dit voorzieningenplan is voorzien van een financieel dekkingsplan. Onder meer wordt gekoerst op een bijdrage van de Provincie, de Stichting Woningbeheer Betuwe en de mogelijke deelnemers in de beoogde voorzieningen. Besluitvorming is te voorzien in het 3e kwartaal 2013, waarna de uitvoering in 2014 ter hand genomen kan worden. Gelet op dit nog te ontwikkelen beleid, zijn de verwachte uitgaven pm opgenomen.</p>

Wat gaat het kosten	Investering	2014	2015	2016	2017
Accommodatiebeleid	pm	pm	pm	pm	pm
Totaal	pm	0	0	0	0

OMBUIGINGEN:

Peuteropvang

Welke ombuiging willen wij realiseren:	
A.	Door afname uren peuteropvang in uren (van 5,5 naar 5 uur voor reguliere opvang en van 12 naar 10 uur voor VVE opvang) is vanaf 2014 €40.000 minder subsidie noodzakelijk.
Wat zijn hiervan de gevolgen?	
A1.	Door de buffer binnen de subsidie peuteropvang in te zetten als ombuiging, kunnen we niet zonder meer voldoen aan de wens van de Raad om extra in te zetten op het aanbod van VVE peuteropvang. De Raad heeft aangegeven dat hij VVE peuteropvang wil uitbreiden, binnen de huidige budgetten. Is een uitbreiding van het VVE-aanbod noodzakelijk, dan zal er gekort moeten worden op het aanbod van het aantal reguliere peuterplaatsen.

Wat gaat deze ombuiging opbrengen	Investing	2014	2015	2016	2017
Peuteropvang		-40.000	-40.000	-40.000	-40.000
Totaal		-40.000	-40.000	-40.000	-40.000

PROGRAMMA 7: ZORG, WERK EN INKOMEN

Portefeuillehouder: Wethouder V.M. van Neerbos

ALGEMEEN:

Transities Sociaal Domein

De decentralisaties stellen forse eisen aan de uitvoeringskracht van gemeenten: bestuurlijke, ambtelijke en financiële slagkracht en de beschikbaarheid van capaciteit en expertise om de taken op het gebied van begeleiding, persoonlijk verzorging, re-integratie, jeugdzorg en passend onderwijs adequaat uit te voeren en deze integraal te organiseren en aan te bieden. De inhoudelijke en financiële opgaven maken het simpelweg onmogelijk om op de huidige voet door te gaan.

Zowel regionaal (via Regio Rivierenland) als lokaal (gemeente) zetten we belangrijke stappen in de voorbereiding op de verschillende transitieprocessen. Dat doen we integraal (regionale visie op de samenredzame samenleving en onze eigen visie op lokaal sociaal beleid). We pakken de op de verschillende transitieprocessen afzonderlijk op; omdat ze qua tempo en impact niet gelijk lopen.

Naast het inhoudelijk en procesmatig uitwerken en organiseren van de verschillende onderwerpen (transities), wordt het transformeren van de bestaande regelingen, met de bijbehorende instituten, partners, producten en diensten naar zelf- en samenredzaamheid, algemene en collectieve voorzieningen en eigen kracht de uitdaging op het sociale domein. We hebben en pakken als gemeente onze regierol en gaan partnerschappen aan met de cruciale organisaties op de terreinen van de transitieprocessen. We staan er namelijk niet alleen voor en hebben de partners even hard nodig als zij ons. Samen zullen we moeten transformeren, want 'als we doen wat we deden, krijgen we wat we kregen'

Wij willen vanuit een gedragen visie en gezamenlijk beleid door regionale samenwerking met gemeenten, partners en belangenorganisaties de transitieprocessen voorbereiden, vormgeven, implementeren en uitvoeren. In Regio Rivierenland voeren we op basis van 'de samenredzame Samenleving' eenduidig regie op het transitieproces. We organiseren de samenhang tussen de transitieprocessen in 4 fases: inventarisatie & analyse, visie en keuzes, uitwerking, implementatie. Daarbij sturen we op de dwarsverbanden, om van daaruit keuzes te maken en deze uit te voeren. Verder geven wij invulling aan het uitgangspunt: wat regionaal efficiënt en effectief is vooral regionaal organiseren. Wat lokaal kan en gewenst is, lokaal vormgeven. Hierbij wordt ingezet op één loket en één ingang voor de burger.

Hierna volgt per decentralisatie (AWBZ, participatiewet, jeugdzorg en passend onderwijs) kort wat wij willen bereiken, wat we ervoor gaan doen en wat het mag kosten. Dit wordt voorafgegaan door ons één loket, ons antwoord op de komende decentralisaties.

NIEUWE ONTWIKKELINGEN:

Eén loket, de Ingang voor de burger

Wij willen bereiken:	
A.	Een passend antwoord geven op de drie transities (invoering participatiewet, decentralisatie AWBZ / kanteling Wmo, decentralisatie Jeugdzorg) met een voorziening die informatie, vraagverheldering, bemiddeling, ondersteuning en toegang tot voorzieningen biedt op de terreinen zorg, welzijn, werk en wonen. Met deze voorziening willen we tegemoet komen aan de wens om hulpverlening in onze gemeente slimmer en goedkoper te organiseren.
Wat gaan we ervoor doen?	
A1.	We willen komen tot een integrale toegang waar alle inwoners van Neder-Betuwe met vragen op het gebied van zorg, welzijn, werk en wonen optimaal terecht kunnen voor informatie en advies en waar nodig voor een doorverwijzing. Met het één-loket willen we concreet vorm geven aan het idee van 'één gezin, één plan', slim bundelen van hulpverlening en inwoners in hun eigen kracht zetten. Om dit te bereiken zoeken we samenwerking met maatschappelijke partnerorganisaties die actief zijn in onze gemeente.
<p>Toelichting De gemeenteraad heeft in april 2012 de Visie op lokaal sociaal beleid vastgesteld. Een belangrijk speerpunt hierin is om te komen tot één loket voor zorg, welzijn, werk en wonen. Daarnaast heeft de gemeenteraad bij de behandeling van de kadernota 2013 – 2016 een motie aangenomen om te komen tot één loket voor zorg, werk en inkomen en voor de begrotingsbehandeling in november 2012 met een uitwerkingsplan te komen. We hebben toen een plan van aanpak gepresenteerd. Eind 2012 en begin 2013 is er samen met 12 partners een gezamenlijke visie ontwikkeld en een organisatiemodel bedacht. Vervolgens is bekeken welke taken en werkzaamheden in het loket ondergebracht kunnen worden. Streven is na de zomer 2013 te starten met een 'groei-model' van het loket. In de loop der tijd zullen steeds meer organisaties kunnen aanhaken. Bij de financiële consequenties dient een onderscheid gemaakt te worden tussen incidentele (opstart)kosten en structurele kosten. Insteek bij de structurele kosten is budgetneutraliteit. Medio 2013 moet bekend zijn of dit haalbaar is. In de toekomst zullen onze inwoners steeds meer een beroep moeten doen op 'goedkopere' 0e-lijnszorg. Denk hierbij aan algemene collectieve voorzieningen als ontmoetingsmogelijkheden en aan ondersteuning van een vrijwilliger. Het één loket zal steeds meer naar deze voorzieningen verwijzen in plaats van naar 'dure' 1e en 2e lijns voorzieningen. Het Adviespunt Neder-Betuwe en Stichting Welzijn Senioren zullen een steeds belangrijkere rol spelen in het ontwikkelen en faciliteren van dit aanbod. In het 4e kwartaal van 2013 zal een vrijwilligerswerk & mantelzorgnota, vergezeld van een financiële onderbouwing, ter vaststelling aan de raad worden aangeboden. Gelet op deze nog te ontwikkelen beleid, zijn de verwachte uitgaven pm opgenomen.</p>	

Wat gaat het kosten	Investering	2014	2015	2016	2017
Eén loket, de ingang voor de burger	pm	pm	pm	pm	pm
Totaal	0	0	0	0	0

Decentralisatie AWBZ en aanpassingen Wmo

Wij willen bereiken:	
A.	We willen samen met onze zorg- en welzijnspartners de gevolgen van de afbouw van de AWBZ en de versoering van de Wmo adequaat opvangen en organiseren te behoeve van onze inwoners
B.	We willen bereiken dat wij zelf, onze partners en onze inwoners 'kantelen' in denken en doen. We dragen dezelfde boodschap uit: 'Wat kunt u zelf, met familie en vrienden, algemene en collectieve voorzieningen, en welke (professionele ondersteuning blijft er dan over?'
C.	We willen nieuwe samenpartners en -vormen vinden in antwoord op de bezuinigingen.
Wat gaan we ervoor doen?	
A1.	Huis van de Buurt: Op basis van de opgedane ervaringen uit de pilot 'Huis van Ochten' met ingang van 2014-of zoveel eerder als mogelijk-ontmoeting, burgerkracht en samenredzaamheid mogelijk maken in de overige dorpen in onze gemeente.
B1.	We gaan op basis van het Wmo-beleidsplan samen met onze partners in het veld d.m.v. opleiding, training en samenwerking, werken aan welzijn nieuwe stijl.
C1.	We gaan meer dan in het verleden het geval was samenwerken met zorgverzekeraars, huisartspraktijken, 2 ^e lijnszorg en het bedrijfsleven.
<p>Toelichting: Er zijn bij deze decentralisatie drie ontwikkelingen relevant voor ons: de aanpassing van de AWBZ, het versoeren van de huidige Wmo en de financiële effecten die zij teweegbrengen. Deze ontwikkelingen samen vormen dé opgave voor de gemeente. Een overzicht van de voorgenomen en aangekondigde maatregelen:</p> <ol style="list-style-type: none"> extramuraal begeleiding en persoonlijke verzorging van de AWBZ naar de Wmo (2015); Afbouwen zorgzwaartepakketten AWBZ (2013-2016); Norm persoonlijke verzorging AWBZ omhoog (2014) Afschaffen wetten chronisch zieken en gehandicapten (2014); Huishoudelijk hulp wordt inkomensafhankelijk (korting budget 75%) (2014/2015) efficiëntiekorting op hulpmiddelen (2014) <p>Nota bene: Ten tijde van het schrijven van deze kadernota is de wetswijziging AWBZ/Wmo in behandeling in de Tweede Kamer. Bovenstaande aangekondigde wijzigingen zijn nog niet definitief.</p>	

Wat gaat het kosten	Investering	2014	2015	2016	2017
Decentralisatie AWBZ en aanpassing Wmo	pm	pm	pm	pm	pm
Totaal	0	0	0	0	0

Decentralisatie Participatiewet, RIW en WSW

	Wij willen bereiken:
A.	De burgers van onze gemeente die tot de doelgroep van de Participatiewet behoren op de juiste wijze bedienen, conform de rechten en plichten die voortkomen uit de Participatiewet met zo min mogelijk bureaucratie.
	Wat gaan we ervoor doen?
A1.	Hiervoor richten wij een RIW op. In deze RIW worden een aantal nader te bepalen taken en activiteiten m.b.t. re-integratie gebundeld en in gezamenlijkheid uitgevoerd in de regio. De gemeenten in de regio hebben veelal dezelfde uitdagingen met de komst van de Participatiewet. Op onderdelen kan goed samengewerkt worden waardoor efficiënter en effectiever kan worden gewerkt. Werk- en klantprocessen worden zo beter op elkaar afgestemd wat minder bureaucratie tot gevolg heeft.
	<p>Toelichting:</p> <p>Participatiewet Waar we in de kadernota 2013-2016 nog spraken over de invoering van de Wet werken naar vermogen moeten we het nu hebben over de invoering van de Participatiewet. Met de val van het kabinet Rutte is de Wet werken naar vermogen controversieel verklaard. In het regeerakkoord van het kabinet Rutte-Asscher zijn de ideeën van de Wet werken naar vermogen in een bijna gelijke vorm teruggekomen; de Participatiewet. Wie kan werken, hoort niet afhankelijk zijn van een uitkering. Maar mensen met een bijstandsuitkering of met een lichamelijke, psychische of verstandelijke beperking kunnen vaak moeilijk werk krijgen. Het is wel de bedoeling dat die groep ook participeert in de samenleving, desnoods met vrijwilligerswerk. In de Participatiewet voegt het kabinet de Wet werk en bijstand, de Wet sociale werkvoorziening en een deel van de Wajong samen, waarbij een korting op de budgetten voor re-integratie voor deze doelgroepen wordt doorgevoerd. Het doel is een volledig ontschot participatiebudget, waarbij de gemeente grote beleidsvrijheid heeft op welke wijze dit wordt ingezet op de doelgroep. In het kader van de ontwikkeling van de RIW zal de besteding van het participatiebudget zeker terugkomen. Als gevolg van het sluiten van het Sociaal Akkoord op 11 april 2013 wordt de invoering van de Participatiewet uitgesteld. I.p.v. 1 januari 2014 wordt de wet naar alle waarschijnlijkheid ingevoerd op 1 januari 2015. Welke gevolgen dit voor gemeenten precies heeft wordt momenteel uitgewerkt. Het is te vroeg om daar in deze kadernota op vooruit te kunnen lopen.</p> <p>RIW Op basis van een eerste onderzoek heeft de Programmaraad Participerend in april 2012 de intentie uitgesproken om te komen tot één RIW. Dit heeft direct te maken met de komst van de Participatiewet. Met de komst van deze wet wordt het voor een kleine gemeente steeds lastiger om re-integratiebeleid zelf te organiseren. Daarom hebben 8 gemeenten, het UWV-Werkbedrijf en Lander de handen ineengeslagen om samen te werken in een RIW. Sinds 2006 heeft de gemeente Neder-Betuwe het re-integratiebeleid uitbesteed aan Tiel, het ligt dus voor de hand dat ook onze gemeente hierin participeert. Eind 2012 is de stuurgroep RIW met het inhoudelijke model, fase twee, akkoord gegaan. Deze fase omvat o.a. de visie op werk, arbeidsmarkt, en activering. Ook de onderlinge afstemming van beleid is opgenomen als actiepoint. Dit inhoudelijk model is ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden. In het tweede kwartaal van 2013 wordt gestart met fase 3, het organisatiemodel. Wat de precieze gevolgen zijn van het uitstel van de Participatiewet voor het proces om te komen tot de vorming van de RIW is op dit moment nog onduidelijk. Wanneer hier meer duidelijkheid over is wordt de raad hierover geïnformeerd. In ieder geval is wel duidelijk dat de RIW een groeimodel wordt, waarbij de gemeenteraad stap voor stap wordt meegenomen in de besluitvorming.</p> <p>WSW In verband met teruglopende WSW-subsidies uit het Rijk n.a.v. de komst van de Participatiewet, krijgen Lander en Presikhaaf Bedrijven de komende jaren een structureel tekort van enkele miljoenen per jaar. Aangezien gemeenten zoals gezegd vanaf 2015 verantwoordelijk worden voor de WSW, wordt dit tekort naar rato toegerekend aan de deelnemende gemeenten in de Gemeenschappelijke Regeling (GR). De hoogte van de bedragen is afhankelijk van de hoeveelheid SW-ers die uit een gemeente werkzaam zijn bij het SW-bedrijf. Voor Neder-Betuwe geldt dat zij in twee SW-bedrijven deelneemt en dat zowel Lander als Presikhaaf Bedrijven een beroep doet op de gemeente om te zorgen voor aanvulling van de tekorten. Ook hier geldt dat het op dit moment nog onduidelijk is wat het effect is van het uitstel van de Participatiewet voor de tekorten op de beide SW-bedrijven en wordt gewerkt met de cijfers die ons nu bekend zijn. Wanneer hier wijzigingen in optreden wordt de raad hierover geïnformeerd.</p>

Wat gaat het kosten	Investering	2014	2015	2016	2017
Lander	0	180.000	180.000	180.000	180.000
Presikhaaf Bedrijven	0	42.000	14.000	13.000	13.000
RIW	PM	PM	PM	PM	PM
Totaal	0	222.000	194.000	193.000	193.000

Decentralisatie Jeugdzorg

	Wij willen bereiken:
A.	Aan alle jongeren in de gemeente Neder-Betuwe van voor de geboorte tot en met de leeftijd 23 jaar een goede en stevige basis en ondersteuning bieden ten behoeve van hun ontwikkeling, zowel thuis, op school als in hun vrije tijd.
B.	Op de juiste maat en met oog voor efficiëntie en effectiviteit zowel regionaal en lokaal de processen organiseren en inhoudelijke keuzes maken op het gebied van beleid en uitvoering.
	Wat gaan we ervoor doen?
A1.	Zorgen dat wij de taken die met de Jeugdzorg op ons afkomen op een goede manier vorm geven en laten aansluiten bij het centrum voor Jeugd en gezin. De taken die op ons afkomen zijn: provinciale jeugdzorg, gesloten jeugdzorg, jeugdbescherming (voogdij en gezinsvoogdij), jeugdreclassering, jeugd-geestelijke gezondheidszorg en jeugd-licht verstandelijk gehandicapten hulp.
B1	Vijf regionale werkgroepen zijn aan de slag omde transitie Jeugdzorg voor te bereiden, te verdiepen en te implementeren.
B2	Vóór 1 januari 2014 een beleidsplan uitvoering Jeugdzorg vaststellen.
B3	We verbinden jeugdzorg integraal aan ons één loket.
	<p>Toelichting: De nieuwe Jeugdwet komt eraan. Per 01-01-2015 komen alle vormen van jeugdzorg, in verschillend tempo, onder verantwoordelijkheid van de gemeenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> o de huidige taken van Bureau Jeugdzorg o de geïndiceerde jeugdzorg zoals ambulante zorg, pleegzorg en residentiële jeugdzorg o de taken van de Raad voor de Kinderbescherming o het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling o 24/7 spoedeisende zorg o Kindertelefoon o de jeugd-GGZ (inclusief kinder- en jeugdpsychiatrie) o de zorg voor jeugd-verstandelijk beperkten (dus niet alleen LVB) o jeugdbescherming o jeugdreclassering <p>In de Jeugdwet wordt het woord jeugdzorg vervangen door jeugdhulp. Dat is een wezenlijke verandering en speelt in op de veranderende manier van verantwoordelijkheid, rechten en plichten en zelfredzaamheid. In april 2013 gaat het wetsvoorstel naar de Raad van State en voor het zomerreces moet het wetsvoorstel worden aangeboden aan de Tweede Kamer om de termijnen te kunnen halen. Het financiële verdeelmodel verwachten we met de meicirculaire (mei/juni 2013). Macro wordt het budget jeugdzorg met 15% gekort. Ook hier geldt dus dat we een manier moeten vinden om met minder geld 'hetzelfde' te doen.</p>

Wat gaat het kosten	Investering	2014	2015	2016	2017
Decentralisatie Jeugdzorg	pm	pm	pm	pm	pm
Totaal	0	0	0	0	0

Sociaal Economische Gezondheidsverschillen

	Wij willen bereiken:
A.	Het terugdringen van armoedeproblematiek waaronder het voorkomen van armoede en sociaal isolement, het terugdringen van (de nadelige gevolgen van) verslaving en het bevorderen van de gezondheid. Dit ter uitwerking van het bepaalde in het coalitieakkoord 2010 -2014.
	Wat gaan we ervoor doen?
A1.	Via een methodisch plan van aanpak wordt het terugdringen van sociaal economische gezondheidsverschillen, uitgewerkt.
	<p>Toelichting Uitgangspunt bij de uitvoering van het plan van aanpak is budgettaire neutraliteit. Dit is mogelijk door het inzetten van bestaande gemeentelijke budgetten, die een relatie hebben met het SEGV-beleid, zoals het Wmo-budget. Daarnaast wordt nadrukkelijk gebruik gemaakt van de mogelijkheden in het kader van (de tweede tranche van) het Regiocontract, met name ten aanzien van het project, "Integrale aanpak gezondheidsrisico's", binnen het regioprogramma Zelfredzaam. Het project 'Rivierenland gezond' beoogt een aantal resultaten op het gebied van gezondheid, sport en bewegen te combineren en te realiseren. De bedragen van de investeringen (activiteiten en formatie- uren) voor het jaar 2014 zijn op dit moment niet te ramen. De start van het plan van aanpak zal hier zicht in geven. Voor de uitwerking van het plan van aanpak in het jaar 2014, wordt in het 3e kwartaal van 2013 een financieel voorstel ter besluitvorming voorgelegd. In dit voorstel worden uitgaven zowel voor activiteiten als formatie-uren gepresenteerd, met een bijbehorend dekkingsvoorstel. Gelet op dit nog te ontwikkelen voorstel, zijn de verwachte uitgaven pm opgenomen.</p>

Wat gaat het kosten	Investering	2014	2015	2016	2017
Sociaal Economische Gezondheidsverschillen	pm	pm	pm	pm	pm
Totaal	0	0	0	0	0

OMBUIGINGEN:

Wmo

Welke ombuiging willen wij realiseren:	
A.	We verwachten dat het Wmo-overschot 2012 ten bedrage van € 160.000 een structureel karakter heeft. Voorlopig met uitzondering voor het jaar 2013 waarin naar verwachting enkele dure woningaanpassingen op ons afkomen. Zodoende wordt voorgesteld om de structurele bijstelling van het Wmo-budget in te laten gaan per 1-1-2014. Omdat hier sprake is van een openeindregeling stellen wij u voor om het Wmo-budget structureel te verlagen met € 160.000. Het betreft hier dus feitelijk geen ombuiging, maar het teruggeven van het onbenutte deel van de door u beschikbaar gestelde budget.
Wat zijn hiervan de gevolgen?	
A1.	De Wmo is een open eindregeling waarbij de risico's van mogelijke tekorten dan wel overschotten aanwezig blijven. Voor de eventuele mogelijke tekorten is dekking aanwezig in de bestemmingsreserve Wmo. Ook in een risicoreservering opgenomen in ons weerstandsvermogen.

Wat gaat deze ombuiging opbrengen	Investering	2014	2015	2016	2017
Structurele aframing budget Wmo		-160.000	-160.000	-160.000	-160.000
Totaal	0	-160.000	-160.000	-160.000	-160.000

PROGRAMMA 8: BOUWEN, MILIEU EN RUIMTELIJKE PLANNEN (RO)

Portefeuillehouder: Wethouders J.W. Keuken en J.M. Schuurman

NIEUWE ONTWIKKELINGEN:**Verlagen doorbelasting ambtelijke uren grondcomplexen**

	Wij willen bereiken:
A.	Geen doorbelasting van de ambtelijke uren op het grondbedrijf
	Wat gaan we ervoor doen?
A1.	De doorbelasting van ambtelijke uren herzien en te verlagen naar nul.
	Toelichting: Elk jaar wordt er € 200.000 doorbelast vanuit de algemene dienst naar de diverse grondcomplexen. Dit bedrag bestaat uit uren die door de algemene dienst (eigen personeel gemaakt zijn voor de projecten. Door het afronden en teruglopen van de diverse grondcomplexen is het nodig de doorbelasting te herzien en te verlagen. Voorgesteld wordt om in de komende jaren het bedrag geleidelijk terug te brengen naar €100.000 hetgeen inhoudt dat de financiële positie negatief wordt beïnvloed met € 40.000 voor 2014 oplopend naar € 100.000 in 2017.

Wat gaat het kosten	Investering	2014	2015	2016	2017
Verlagen doorbelasting ambtelijke uren grondcomplexen	0	40.000	60.000	80.000	100.000
Totaal	0	40.000	60.000	80.000	100.000

Omgevingsdienst Rivierenland

	Wij willen bereiken:
A.	Een goede dienstverleningsovereenkomst met de Omgevingsdienst Rivierenland (ODR)
	Wat gaan we ervoor doen?
A1.	Momenteel vinden er onderhandelingen plaats over de dienstverleningsovereenkomst en de werkplannen voor 2013 en verder. De onderhandelingen lopen moeizaam. Omdat er door de ODR geen duidelijkheid kan worden gegeven over de haar geleverde producten en bijbehorende kosten kunnen er voor 2014 geen betrouwbare kosten worden opgevoerd in de Kadernota. Naar verwachting zal voor de zomer meer duidelijk zijn over de inhoud het werkprogramma van de DVO. Op dit moment is geen goede inschatting te maken over de eventuele (meer)kosten die nodig zijn voor een goede uitvoering van de overgedragen milieutaken. Indien er meer duidelijkheid is over bovenstaande zal de Raad apart hierover worden geïnformeerd.

Wat gaat het kosten	Investering	2014	2015	2016	2017
Hogere bijdrage aan de omgevingsdienst rivierenland	pm	pm	pm	pm	pm
Totaal	0	0	0	0	0

Het vormen van een voorziening voor afwaardering grondposities

	Wij willen bereiken:
A.	Een buffer vormen voor het eventueel moeten afwaarderen van grondposities.
	Wat gaan we ervoor doen?
A1.	Het vormen van een voorziening ter dekking voor het eventueel afwaarderen van grondposities ten laste van de algemene reserve.
	Toelichting: De economische crisis heeft Nederland al een aantal jaren is zijn greep. Door het aanhouden van de crisis dalen de waarden van onze onroerende goederen. Ook kan de mogelijkheid bestaan dat wij gronden moeten verkopen tegen lagere verkoopprijzen dan dat wij hebben geraamd. Om deze financiële tegenvallers te kunnen opvangen willen wij een voorziening vormen van € 1,5 miljoen waarmee wij eventuele afwaardering van grondposities kunnen afdekken. Deze voorziening willen wij vormen ten laste van de algemene reserve. Dit heeft een negatief effect op ons weerstandscapaciteit.

Wat gaat het kosten	Investering	2014	2015	2016	2017
Het vormen van een voorziening voor het eventueel afwaarderen van grondposities	0	1.500.000	0	0	0
Totaal	0	1.500.000	0	0	0

OMBUIGINGEN:

Taakstellende ombuiging als gevolg van afname uren toeschrijving grondcomplexen

Welke ombuiging willen wij realiseren:	
A.	Een rechtmatige doorbelasting van de ambtelijke uren op het grondbedrijf
Wat zijn hiervan de gevolgen?	
A1.	Elk jaar wordt er € 200.000 doorbelast vanuit de algemene dienst naar de grondcomplexen. Dit bedrag bestaat uit uren die door de algemene dienst gemaakt zijn voor de projecten van de grondcomplexen. Door het afronden en teruglopen van de grondprojecten vervalt de realistische onderbouwing van dit bedrag. Voorgesteld wordt om in de komende jaren het te bedrag terug te brengen met € 40.000 tot € 78.000 conform de realistische onderbouwing. De dekking zal in de formatie worden gevonden.

Wat gaat deze ombuiging opbrengen	Investering	2014	2015	2016	2017
Taakstellende ombuiging als gevolg van afname uren toeschrijving grondcomplexen		-40.000	-78.000	-78.000	-78.000
Totaal	0	-40.000	-78.000	-78.000	-78.000

OVERZICHT VAN ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN

Portefeuillehouder: Wethouder J.M. Schuurman

Algemene uitkering uit het gemeentefonds.

Effect regeerakkoord 2012 Rutte II op algemene uitkering:

De eerste effecten van het regeerakkoord 2012 Rutte II worden steeds meer duidelijk. Aan de hand van ontvangen informatie hebben wij een eerste globale berekening gemaakt van de effecten die het regeerakkoord Rutte II 2012 zal gaan hebben op de algemene uitkering van onze gemeente.

Van de in het regeerakkoord Rutte II 2012 opgenomen extra bezuinigingen van in totaal € 16 miljard in 2017 heeft een deel van € 1,1 miljard direct een budgettaire relatie met de hoogte van onze algemene uitkering.

Het betreft hier de volgende onderwerpen:

Effecten regeerakkoord 2012 Rutte 2 op algemene uitkering Neder-Betuwe

Bedragen op macroniveau

Onderdelen met effect op algemene uitkering	2014	2015	2016	2017
Samen de trap op/af	12	-44	-218	-324
Uitname agv BTW compensatie Fonds	-184	-506	-506	-506
Afomen onderwijshuisvesting		-256	-256	-256
Subtotaal, met budgettair effect	-172	-806	-980	-1.086

bedragen in miljoenen euro's

+ is toename algemene uitkering, - is afname algemene uitkering

Omgerekend naar onze situatie heeft dit het volgende effect op de algemene uitkering van de gemeente Neder-Betuwe.

2014: afname algemene uitkering met:	€	169.000
2015: afname algemene uitkering met:	€	823.000
2016: afname algemene uitkering met:	€	978.000
2017: afname algemene uitkering met:	€	1.101.000

Bovenstaande cijfers betreffen een direct effect op de hoogte van de algemene uitkering (accres).

Voorlopige conclusie:

Structureel gaat de gemeente Neder-Betuwe minder algemene uitkering ontvangen op basis van de afspraken die gemaakt zijn in het regeerakkoord 2012 Rutte II. Het betreft een directe verlaging van de algemene uitkering (accres) oplopend naar een structureel bedrag van € 1,1 miljoen in 2017.

In 2014 zullen de bezuinigingen daadwerkelijk hun effect gaan krijgen. Op dit moment is nog niet duidelijk wanneer meer (detail)informatie bekend wordt gemaakt. Wij verwachten dat de meicirculaire 2013 meer duidelijkheid zal gaan geven.

OVERZICHT VAN MUTATIES IN RESERVES

Portefeuillehouder: Burgemeester ir. C.W. Veerhoek, Wethouders J.M. Schuurman en V.M. van Neerbos

NIEUWE ONTWIKKELINGEN:

Onttrekken van een bedrag aan de algemene reserve ter dekking van de bijdrage voor de aanleg van een Tidal Flow op de Rijnbrug Kesteren - Rhenen.

Wij willen bereiken:	
A.	Oplossing fileproblematiek rond de Rijnbrug te Kesteren (N233)
Wat gaan we ervoor doen?	
A1.	Een bijdrage beschikbaar stellen van maximaal € 250.000 voor de aanleg van een wisselstrook (Tidal Flow) op de Rijnbrug (N233) Kesteren - Rhenen en deze bijdrage onttrekken aan de algemene reserve.
	<u>Toelichting:</u> Na jarenlange discussie en lobby zijn er nu concrete maatregelen voor de middellange termijn ontwikkeld voor verbetering van de doorstroming rond de Rijnbrug (N233), door middel van de aanleg van een wisselstrook (Tidal Flow). De kosten hiervan worden geraamd op € 25.000.000. De provincies Utrecht en Gelderland stellen hiervoor een bedrag van € 20.000.000 beschikbaar. Het resterende bedrag moet betaald worden door de regio's Rivierenland en Food-Valley. Een en ander is vastgelegd in een bestuursovereenkomst. Ook van Neder-Betuwe wordt een bijdrage gevraagd. Het voorstel is om hiervoor maximaal een bedrag van € 250.000 beschikbaar te stellen en deze bijdrage te onttrekken aan de algemene reserve.

Wat gaat het kosten	Investering	2014	2015	2016	2017
Onttrekken van een bedrag aan de algemene reserve ter dekking van de bijdrage voor de aanleg van een Tidal Flow op de Rijnbrug Kesteren-Rhenen.	0	0	-250.000	0	0
Totaal	0	0	-250.000	0	0

Bijdrage voor grenscorrectie gemeente Neder-Betuwe en de gemeente Tiel storten in de algemene reserve

Wij willen bereiken:	
A.	De te ontvangen bijdrage voor de grenscorrectie tussen de gemeente Neder-Betuwe en de gemeente Tiel storten in de algemene reserve ter verbetering van ons weerstandsvermogen.
Wat gaan we ervoor doen?	
A1.	De gemeente Neder-Betuwe en de gemeente Tiel zijn een grenscorrectie overeengekomen. Een stuk grondgebied van de gemeente Neder-Betuwe gaat over naar de gemeente Tiel. Hiervoor zal de gemeente Neder-Betuwe van de gemeente Tiel een vergoeding ontvangen. Wij stellen u voor deze te ontvangen bijdrage te storten in de algemene reserve.

Wat gaat het kosten	Investering	2014	2015	2016	2017
De ontvangen bijdrage in verband met de grenscorrectie tussen de gemeente Neder-Betuwe en de gemeente Tiel storten in de algemene reserve.	0	899.000	0	0	0
Totaal	0	899.000	0	0	0

Het vormen van een voorziening voor afwaardering grondposities

Wij willen bereiken:	
A.	Een buffer vormen voor het eventueel moeten afwaarderen van grondposities.
Wat gaan we ervoor doen?	
A1.	Het onttrekken van 1.500.000 aan de algemene reserve ter dekking voor het vormen van een voorziening voor het eventueel moeten afwaarderen van grondposities.
	<u>Toelichting:</u>

Wat gaat het kosten	Investering	2014	2015	2016	2017
Het vormen van een voorziening voor het eventueel afwaarderen van grondposities	0	-1.500.000	0	0	0
Totaal	0	-1.500.000	0	0	0

OMBUIGINGEN:

Inzet gereserveerde Pantarijn middelen reserve Grondexploitatie

	Welke ombuiging willen wij realiseren:
A.	Geparkeerde Pantarijn middelen inzetten ter dekking tekort 2015.
	Wat zijn hiervan de gevolgen?
A1.	De inzet van € 490.000 zal in een daling resulteren van de reserve grondexploitatie en een lichte daling van ons weerstandsvermogen.
	<u>Toelichting:</u> Eind 2011 bij de actualisatie van het gebouwenbeheerplan heeft u besloten om de ontvangen middelen voor het Pantarijn (€ 490.000) over te hevelen van de voorziening onderhoud gebouwen onderwijs naar de reserve grondexploitatie. Met de achterliggende gedachte om deze middelen in te zetten bij een eventuele nieuwbouw Pantarijn. In deze Kadernota zijn de totale exploitatielasten voor een nieuwe Pantarijn opgenomen en is deze bestemmingsreserve niet meer nodig. Omdat het vormen van bestemmingsreserves die gebruikt worden ter dekking van kapitaallasten niet meer ons beleid is wordt u nu voorgesteld om de middelen ter hoogte van € 490.000 te laten vrijvallen uit de reserve grondexploitatie om het tekort voor 2015 op te vangen.

Wat gaat deze ombuiging opbrengen	Investering	2014	2015	2016	2017
Inzet gereserveerde Pantarijn middelen reserve Grondexploitatie		0	-490.000	0	0
Totaal		0	-490.000	0	0

gemeente
Neder-Betuwe

KADERNOTA 2014-2017

ONTWIKKELINGEN IN DE PARAGRAFEN

- PARAGRAAF 1: LOKALE HEFFINGEN
- PARAGRAAF 2: RISICOMANAGEMENT EN WEERSTANDSVERMOGEN
- PARAGRAAF 3: ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN
- PARAGRAAF 4: FINANCIERING
- PARAGRAAF 5: VERBONDEN PARTIJEN
- PARAGRAAF 6: GRONDBELEID
- PARAGRAAF 7: BEDRIJFSVOERING

Over de ontwikkelingen in de paragrafen wordt - volgens afspraak met de raad - alleen in de begroting en in de jaarstukken gerapporteerd. Wel kan er - indien wij dat noodzakelijk achten - over belangrijke actuele ontwikkelingen in de paragrafen worden gerapporteerd. De paragrafen 2, 3, 4, 6 en 7 zijn geactualiseerd.

PARAGRAAF 2: RISICOMANAGEMENT EN WEERSTANDSVERMOGEN

Hieronder volgt een geactualiseerd overzicht van de weerstandscapaciteit en het weerstandsratio.

Berekening weerstandsvermogen en weerstandsratio							
	Begroting 2013	Jaarstukken 2012	1e bestuursrapp. 2013	Stand per 1-1-2014	Stand per 1-1-2015	Stand per 1-1-2016	Stand per 1-1-2017
Weerstandsvermogen							
Reserves:							
Algemene reserve *	-4.188.000	-4.188.000	-4.188.000	-7.215.000	-7.339.000	-6.889.000	-7.939.000
Reserve grondexploitaties **	-3.033.000	-3.033.000	-2.790.000	-2.790.000	-2.300.000	-2.300.000	-2.300.000
Subtotaal - Reserves	-7.221.000	-7.221.000	-6.978.000	-10.005.000	-9.639.000	-9.189.000	-10.239.000
Heffingen:							
OZB x)	0	0	0	0	0	0	0
Leges en andere heffingen x)	0	0	0	0	0	0	0
Onbenutte belastingcapaciteit	0	0	0	0	0	0	0
Onvoorzien							
Onvoorzien algemeen	-86.000	0	-67.000	-86.000	-86.000	-86.000	-86.000
Saldo onvoorzien	-86.000	0	-67.000	-86.000	-86.000	-86.000	-86.000
Stand financiële positie							
Begroting 2013 en mjr 2014-2016	-445.000	0	-445.000	-371.000	-520.000	-1.097.000	-1.058.000
Totaal vastgestelde begrotingswijzigingen	251.000	0	251.000	22.000	117.000	105.000	105.000
1e bestuursrapportage 2013		0	-91.000	-41.000	-101.000	-110.000	-71.000
Kadernota 2014-2017		0	0	111.000	312.000	861.000	876.000
Resultaatbestemming jaarstukken 2012 (algemene reserve)	0	-950.000	0	0	0	0	0
Stand financiële positie	-195.000	-950.000	-286.000	-280.000	-192.000	-241.000	-148.000
Totale weerstandsvermogen	-7.502.000	-8.171.000	-7.331.000	-10.371.000	-9.917.000	-9.516.000	-10.473.000

Financiële risico's	2013	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Totaal conform paragraaf risicomanagement en weerstandsvermogen	12.346.300	13.311.300	13.542.300	13.542.300	13.542.300	13.542.300	13.542.300
Totale weerstandscapaciteit	-7.502.000	-8.171.000	-7.331.000	-10.371.000	-9.917.000	-9.516.000	-10.473.000
Saldo weerstandsvermogen minus risico's	4.844.300	5.140.300	6.211.300	3.171.300	3.625.300	4.026.300	3.069.300
Ratio weerstandsvermogen	0,6	0,6	0,5	0,8	0,7	0,7	0,8
	Onvoldoende	Onvoldoende	Ruim Onvoldoende	Matig	Onvoldoende	Onvoldoende	Matig

Toelichting stand en verloop algemene reserve.*

De algemene reserve heeft per 01-01-2014 een stand van € 7.215.000. De algemene reserve heeft bij de jaarstukken 2012 een stand van € 4.188.000. Deze stand is ontstaan door:

- ⬇ Stand algemene reserve per 01-01-2013 € 4.188.000.
- ⬆ Toename algemene reserve met € 950.000 door resultaatbestemming jaarstukken 2012,
- ⬆ Toename algemene reserve met € 50.000 door verwachte onderuitputting op kapitaallasten (jaarlijks effect),
- ⬆ Toename algemene reserve met € 232.000 door afrekening Medel,
- ⬆ Toename algemene reserve met € 3.670.000 door het opheffen van de bestemmingsreserve nieuwbouw/verbouw gemeentehuis,
- ⬇ Verlagings algemene reserve met € 875.000 door storting in voorziening reorganisatie,
- ⬇ Verlagings algemene reserve met € 1.000.000 door uitkering schadeclaim Dekker,

In 2014 wordt er € 375.000 aan de algemene reserve onttrokken ter dekking van de bijdrage die verleend wordt i.v.m. aanleg rondweg Dodewaard.
 In 2014 wordt er € 800.000 toegevoegd aan de algemene reserve i.v.m. opbrengst verkopen gemeentehuis Ochten.
 In 2014 wordt er € 899.000 toegevoegd aan de algemene reserve i.v.m. ontvangen bijdrage grenscorrectie gemeente Neder-Betuwe en de gemeente Tiel.
 In 2014 wordt er €1.500.000 onttrokken aan de algemene reserve i.v.m. het vormen van een voorziening voor afwaardering grondposities.
 In 2015 wordt er € 250.000 aan de algemene reserve onttrokken ter dekking van de bijdrage die verleend wordt i.v.m. aanleg wisselstrook Rijnbrug.
 In 2016 wordt er €1.000.000 toegevoegd aan de algemene reserve i.v.m. opbrengst verkopen gronden in Casterhoven.

Toelichting stand en verloop reserve grondexploitatie.**

In 2013 wordt er € 243.000 aan de reserve grondexploitatie onttrokken ter dekking voor de aansluiting N323/A15.
 De reserve grondexploitatie heeft per 01-01-2014 een stand van € 3.645.000. Van dit bedrag zijn twee bedragen gereserveerd voor nog te maken kosten. € 600.000 is gereserveerd voor de winkelconcentratie Ochten en € 255.000 is gereserveerd voor de winkelconcentratie Kesteren. Worden deze twee bedragen in mindering gebracht op de stand per 01-01-2014 dan blijft er een bedrag van € 2.790.000 over ter dekking van de risico's.

In 2015 wordt er € 490.000 aan de reserve grondexploitatie onttrokken ter dekking van het exploitatietekort 2015.

Middels bovenstaande tabel komt de eigen beleidsvrijheid tot uitdrukking om te bepalen in welke mate de gemeente risico's wil afdekken. Als referentiekader kan de hieronder gepresenteerde waarderingstabel worden genomen welke is opgesteld door de universiteit van Twente en het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement, die in meerdere gemeenten gebruikt wordt:

Ratio weerstandsvermogen

Ratio	Betekenis
> 2,0	Uitstekend
1,4 tot 2,0	Ruim voldoende
1,0 tot 1,4	Voldoende
0,8 tot 1,0	Matig
0,6 tot 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Ruim onvoldoende

In dit geactualiseerde overzicht zijn de risico's gelijk of groter dan € 100.000 benoemd. Risico's per post kleiner dan € 100.000 zijn verantwoord onder overige risico's < € 100.000.

Overzicht van risico's gelijk of groter dan € 100.000	Begroting 2013	Jaarstukken 2012	Kadernota 2014-2017	Vershill	Meerjarig
Grondexploitaties:					
1. Algemene risico's grondexploitaties	1.750.000	1.715.000	1.124.000	-591.000	1.124.000
2. Specifieke risico's grondexploitaties	1.817.000	2.317.000	2.317.000	0	2.317.000
Deelnemingen:					
3. Casterhoven	7.000.000	7.500.000	7.500.000	0	7.500.000
4. Medel	0	0	0	0	0
Overige risico's					
5. Financiering Verbouw-Nieuwbouw gemeentehuis vanaf 2016	0	0	0	0	0
6. Bodemsanering overdracht woonwagencentra	200.000	200.000	200.000	0	200.000
7. Personeel en Organisatie (bedrijfsvoering)	650.000	650.000	1.370.000	720.000	1.370.000
8. Openeindregelingen	500.000	500.000	500.000	0	500.000
9. Ontwikkelingen gemeentefonds	200.000	200.000	200.000	0	200.000
10. Overige risico's < € 100.000 (decentralisatie nieuwe overheidstaken; verbonden partijen; renteontwikkelingen; archief; bijstand- en bestrijdingskosten; leges inkomsten en aansluiting N323/A15)	229.300	229.300	331.300	102.000	331.300
Totaal risico's	12.346.300	13.311.300	13.542.300	231.000	13.542.300

Toelichting risico's:

Grondexploitaties:

1. Algemene risico's grondexploitaties

Grondexploitaties kennen algemene en specifieke risico's. De algemene risico's bestaan onder andere uit rentestijgingen, stijging van het inflatiecijfer, aanbestedingsrisico's, marktontwikkelingen en verdragingen in de planvorming of in de gronduitgifte. Voor de dekking van algemene, niet gespecificeerde risico's die met de huidige exploitaties gelopen wordt is een risico inschatting opgenomen van € 1,124 miljoen. Deze risico inschatting is gebaseerd op 10% de stand van de boekwaarden per 1 januari 2013 van de in exploitatie genomen gronden (IEGG) (€ 7.151.750), de exploitatie overeenkomsten (EO) (€ 1.116.467) en de nog niet in exploitatie genomen gronden (NNIEGG) (€ 2.967.779). De afname van het risico van € 591.000 is te verklaren doordat de boekwaarde Medel 2 die tot voor kort bij ons in de boeken stond (per 01-01-2013 € 5.917.084) is overgedragen aan het industriëschap Medel. Zodoende is 10% van deze boekwaarde (€ 591.000) als risico komen te vervallen. Voor een verdere specificatie van de boekwaarden verwijzen wij u naar het overzicht "een actuele prognose van de verwachte resultaten diverse grondcomplexen" zoals opgenomen is in paragraaf 6 "Grondbeleid".

2. Specifieke risico's grondexploitaties:

In exploitatie genomen gronden (IEGG).

Het betreft hier specifieke risico's die zich binnen in exploitatie genomen gronden kunnen voordoen. Het gaat hier om een specifiek risico binnen het project Herenland te Opheusden. Het betreft hier een totaal risico-inschatting van € 995.000. Voor meer informatie over deze specifieke risico's verwijzen wij u naar paragraaf 6 Grondbeleid.

Exploitatieovereenkomsten met derden (EO):

Het betreft hier de projecten Boveneindsestraat te Kesteren en Broedershof in Echteld waarvoor een specifiek risicobedrag is opgenomen. Bij de opgenomen risicobepaling voor exploitatieovereenkomsten met derden is rekening gehouden met de mogelijkheid dat een exploitatieovereenkomst met derden niet tot stand komt of niet kan worden afgesloten.

Een specificatie is als volgt:

- Boveneindsestraat in Kesteren € 300.000
- Broedershof in Echteld € 20.000
- Totaal € 320.000

Voor meer informatie over deze specifieke risico's verwijzen wij u naar paragraaf 6 Grondbeleid.

Nog niet in exploitatie genomen gronden (NNIEGG)

Een risico-inschatting is opgenomen voor de nog niet in exploitatie genomen gronden in Herenland-West in Opheusden, Fructus in Dodewaard, Bonegraaf-Oost in Dodewaard, en Oranjehof in Ochten. Bij de opgenomen risicobepaling voor strategische gronden is rekening gehouden met een mogelijke afwaardering van de gronden naar landbouwwaarden:

Een specificatie is als volgt:

• Herenland-west in Opheusden	€ 443.000
• Fructus in Dodewaard	€ 80.000
• Bonegraaf-Oost in Dodewaard	€ 269.000
• Oranjehof in Ochten	€ 210.000
• Totaal	€ 1.002.000

Voor meer informatie over deze specifieke risico's verwijzen wij u naar paragraaf 6 Grondbeleid.

Deelnemingen:

3. Casterhoven

In 2009 is door Ernst & Young een risicoanalyse voor het project Casterhoven opgesteld. Volgens dit rapport zou een risico-inschatting van € 5 miljoen voldoende zijn. Doordat de marktinschatting somberder is geworden hebben wij bij de jaarstukken 2011 de risico inschatting met € 2 miljoen verhoogd tot € 7 miljoen. Bij de jaarstukken 2012 hebben wij de risico-inschatting verhoogd met € 0,5 miljoen naar € 7,5 miljoen in verband het bijstorten van gelden waardoor het project Casterhoven weer financieringsruimte heeft.

4. Medel

Volgens de kaders is voor Medel geen risicoreservering noodzakelijk. Er is nog steeds sprake van een forse voordelig resultaat (winstverwachting). De aanwezige risico's binnen deze grondexploitatie kunnen ruimschoots gedekt worden uit de winstverwachting.

5. Financiering (ver)nieuwbouw gemeentehuis.

Bij de dekking van de lasten voor (ver)nieuwbouw van het gemeentehuis is rekening gehouden met een opbrengst van € 1,8 miljoen voor 01 januari 2016. Tot en met 2015 is de financieringsdekking gerealiseerd. In de risicoparagraaf wordt vanaf 2016 rekening gehouden met een risico van € 100.000. Omdat in de 1^e bestuursrapportage 2013 aan u wordt voorgesteld om de betreffende bestemmingsreserve (ver)nieuwbouw gemeentehuis op te heffen vervalt ook deze risicoreservering.

6. Bodemsanering, overdracht c.q. groot onderhoud woonwagencentra

Met ingang van 1 november 2007 heeft de gemeente Neder-Betuwe een aantal woonwagencentra overgedragen aan de woningcorporatie SWB. Uit uitgevoerde bodemonderzoeken blijkt dat op minimaal twee woonwagencentra sprake is van een ernstig geval van bodemverontreiniging. Hiervoor blijft de gemeente ook in de toekomst verantwoordelijk. Ter dekking van mogelijke saneringskosten is hiervoor een risicobedrag opgenomen van € 200.000.

7. Personeel en Organisatie (bedrijfsvoering).

Het betreft hier specifieke risico's zoals wachtgeld, ontslag/WW-uitkering, pensioen, juridische bijstand, arbo en tijdskritisch noodzakelijke onverwachte kosten om de bedrijfsvoering minimaal te laten functioneren. Voor een goede bedrijfsvoering zijn personeel met kennis en kunde, infrastructuur, structuur, informatie en beheersinstrumenten nodig. Door een toenemende complexiteit en noodzakelijke kennis en vaardigheden neemt de afhankelijkheid en daardoor de kwetsbaarheid aanzienlijk toe (onjuist menselijk handelen, brand, hardwarestoringen/servercrash, virussen, hackers enz.). Gaan er zaken fout in de bedrijfsvoering, dan komt het realiseren van de doelstellingen in gevaar. Tevens kan dit tot financiële, juridische en politiek-bestuurlijke risico's leiden.

Op 21 maart 2013 heeft u financiële middelen beschikbaar gesteld voor frictiekosten en het uitvoeren van een reorganisatie. Reorganiseren brengt risico's met zich mee.

Het totale risicobedrag is circa € 2,4 miljoen. Een reorganisatie komt op basis van ervaringen in den lande gemiddeld eens in de vijf tot tien jaar voor. Dit betekent volgens de nota risicomangement en weerstandsvermogen een percentage van 30%, dus een risico van € 720.000.

8. Openeindregelingen.

Het betreft de openeindregelingen Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), de Wet werk en bijstand (Wwb) en het leerlingenvoer. Voor iedere regeling is € 100.000 als risico opgenomen. Tevens is bij het risico van de openeindregelingen het risico van de WSW-bedrijven opgenomen. Het betreft risico's voor Lander (€ 100.000) voor Presikhaaf (€ 100.000). Zodoende is in totaliteit voor de openeindregelingen sprake van een totaal risico van € 500.000.

9. Ontwikkelingen Gemeentefonds

De laatste jaren ervaren we dat de uitkeringen uit het gemeentefonds niet volledig voorspelbaar zijn. Om fluctuaties in de uitkering te kunnen opvangen is een risico bedrag van € 200.000 opgenomen.

10. Overige risico's

Het betreft hier in financieel opzicht kleinere risico's die bij elkaar opgeteld toch nog een substantieel risico vormen. De verhoging van dit risico betreft de onzekerheid van het openbaar onderwijs (Stichting Spoenk). De meerjarenraming van Spoenk heeft aangegeven dat er mogelijk een tekort gaat ontstaan. Vooralsnog is hiervoor een risico opgenomen van € 60.000. Tevens hebben wij u via vertrouwelijke memo van 28 maart 2013 kenbaar gemaakt dat er een risico bestaat dat de aansluiting N323/A15 niet binnen de daarvoor ontvangen middelen kan worden gerealiseerd. Er wordt uitgegaan van een verwacht tekort van afgerond € 84.000. Voor dit verwachte tekort hebben wij een risicoreservering opgenomen van € 42.000

PARAGRAAF 3: ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

De vrijval aan kapitaallasten (afschrijving) is voor de jaren 2013 tot en met 2016 in de begroting en meerjarenraming opgenomen. De vrijval voor het jaar 2017 bedraagt € 68.168. Hiervan behoeven geen middelen gereserveerd te blijven voor vervangingsinvesteringen.

Vrijval van afschrijvingslasten 2016	Totaal Vrijval	Geen Vervanging	Voor Vervanging	Toelichting
Informatiebeleidsplan 2014	-58.333	-58.333	ntb	In afwachting van het nieuwe informatiebeleidsplan.
Diverse investeringen t.b.v. onderhoud gebouwen	-9.835	-9.835	0	Is onderdeel van het beheerplan onderhoudgebouwen
Totaal	-68.168	-68.168	0	

PARAGRAAF 4: FINANCIERING

Om alle gemeentelijke uitgaven te kunnen blijven betalen moet er voldoende liquide middelen aanwezig zijn en blijven. Dit wordt financiering genoemd. Zoals wij in de paragraaf financiering van de begroting 2013 en de meerjarenraming 2014-2016 hebben aangegeven heeft de gemeente Neder-Betuwe een structureel financieringstekort. Dit houdt in dat wij niet over voldoende eigen liquide middelen beschikken en wij genoodzaakt zijn om voor kortere of voor langere termijn externe liquide middelen te moeten aantrekken.

Op 23 november 2012 hebben wij een langlopende geldlening afgesloten van 10 miljoen met een looptijd van 10 jaar tegen een rentepercentage van 1,9%

Door het aangaan van deze langlopende geldlening is er een structureel voordeel op te betalen rente behaald omdat wij in de begroting 2013 zijn uitgegaan van een begroot rentepercentage van 4,5%. Dit structurele voordeel hebben wij verwerkt in deze 1^e bestuursrapportage 2013.

Onze interne rekenrente voor het bepalen van kapitaallasten etc. is vastgesteld op een percentage van 4,5%.

Door het afsluiten van deze langlopende geldlening met een laag rentepercentage is het gemiddeld gewogen rentepercentage voor onze langlopende geldleningen gedaald naar 3,64% per 1 januari 2014, 3,66% per 1 januari 2015, 3,70% per 1 januari 2016 en 3,76% per 1 januari 2017.

Wij stellen dan ook aan u voor om de interne rekenrente per 1 januari 2014 te verlagen van 4,5% naar 4,0% en zo het behaalde rentevoordeel om te slaan over de diverse programma's.

PARAGRAAF 6: GRONDBELEID

In de volgende tabel wordt een actuele prognose van de verwachte resultaten van de diverse grondcomplexen (winst, verlies, risico's en Investeringskredieten) weergegeven:

Projecten	Boekwaarden					Verwachte resultaten op contante waarden				Opgenomen risico's			Investeringskrediet	Afsluiting	Oppervl.	Boekw.					
	Projectnaam	Gerealiseerd	Nog te realiseren		Totaal		Jaarstukken 2012 CW		Verschil	Verschil	Jaarstuk. 2012	Kadernota 2014					Verschil	Beschikbaar gesteld		in m ² bruto terrein	per m ² bruto terrein
		Boekwaarde 1-1-2013	Lasten per 1-1-2013	Baten per 1-1-2013	Nomin. per 1-1-2013	Eindwaarde looptijd	1-1-2013 winst	1-1-2013 verlies	winst	verlies											
Overzicht van "In exploitatie genomen gronden (IEGG)"																					
Herenland	4.099.107	-431.531	-5.257.823	-727.185	-456.713	-366.490	0	-145.949	0	995.000	995.000	0	0	2016							
De Bonegraaf	-42.561	-19.950	0	-22.610	-23.420	-22.412	0	-22.412	-10.406	0	0	0	0	2013							
De Leede	405.221	-150.536	-213.000	342.757	377.385	0	345.588	0	48.209	0	0	0	0	2013							
Tolstraat	-261.562	-234.604	-477.050	-504.007	-596.648	-478.781	0	-104.270	0	0	0	0	0	2016							
Bonegraaf West	2.951.544	-387.095	-4.076.338	-737.700	-377.806	-290.115	0	162.137	0	0	0	0	0	2017							
Sub-totaal	7.151.750	-1.223.716	-10.024.211	-1.648.745	-1.077.202	-1.157.798	345.588	-110.494	37.803	995.000	995.000	0	0								
Overzicht van exploitatie met een "Exploitatie overeenkomst (Expl.OVK)"																					
Nachtegaallaan	-22.876	-28.120	0	6.518	4.492	0	3.765	0	-3.106	0	0	0	191.803	2015							
Wegwijzer	66.759	-96.978	-419.120	-255.383	-277.178	-232.430	0	88.358	0	0	0	0	166.039	2015							
Triangel	64.659	-116.796	0	181.454	220.626	0	177.042	0	16.039	0	0	0	473.000	2016							
Boveneindsestraat	183.294	-1.265.360	-1.280.000	168.654	246.764	0	206.927	0	60.954	300.000	300.000	0	369.981	2015							
Dorpsplein	127.651	-17.308	-102.812	42.148	44.177	0	44.177	0	-40.092	0	0	0	770.079	2013							
WC Ochten	526.885	-60.093	-785.000	-198.022	184.459	-151.031	0	-151.031	0	0	0	0	723.674	2015							
Broedershof	82.985	-9.828	-141.000	-48.188	2.425	0	1.903	0	-67.885	20.000	20.000	0	78.032	2013							
Ijzerdoorn	86.439	-99.660	-87.765	98.334	116.467	0	97.665	0	53.881	0	0	0	231.000	2017							
WoZoCo	-58.752	-40.968	0	-17.784	-22.832	-19.146	0	-1.301	0	0	0	0	185.567	2017							
Vellingterr.Kesteren	23.796	-1.650	0	25.446	30.321	0	25.419	0	-11.593	0	0	0	384.800	2015							
Waalfront	14.604	0	0	14.602	15.947	0	0	0	-41.648	0	0	0	30.416	2013							
Lingedaal	21.023	-25.515	-55.000	-8.462	-9.779	-8.200	0	-6.155	0	0	0	0	44.595	2015							
Sub-totaal	1.116.467	-1.762.276	-2.870.697	9.318	555.889	-410.808	556.897	-70.130	-33.451	320.000	320.000	0	3.648.986								
Overzicht van "Niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG)"																					
Herenland West	1.716.138	0	0	1.716.139	1.874.066	0	1.000.000	0	0	443.000	443.000	0	397.911		36.505	24					
Fructus	625.964	-24.156	-9.308	640.813	833.641	0	0	0	0	80.000	80.000	0	796.540		33.580	25					
WC Ochten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0								
Acaciastraat	25.652	-7.029	0	32.681	35.596	0	0	0	0	0	0	0	29.165		8.612	4					
Bonegraaf Oost	389.143	-18.500	0	407.643	444.913	0	0	0	0	269.000	269.000	0	446.540		19.130	23					
Oranjehof	210.882	0	0	210.882	225.275	0	0	0	0	210.000	210.000	0	246.504		4.420	52					
Sub-totaal	2.967.779	-49.685	-9.308	3.008.157	3.413.491	0	1.000.000	0	0	1.002.000	1.002.000	0	1.916.660								
Totaal	11.235.995	-3.035.678	-12.904.216	1.368.730	2.892.177	-1.568.606	1.902.484	-180.624	4.351	2.317.000	2.317.000	0	5.565.646								
Overzicht van "Deelnemingen" (Verbonden partijen)																					
Medel	5.917.084	0	-5.917.084	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0								
Casterhoven	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0								
Sub-totaal	5.917.084	0	-5.917.084	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0								
Totaal generaal	17.153.078	-3.035.678	-18.821.300	1.368.730	2.892.177	-1.568.606	1.902.484	-180.624	4.351	2.317.000	2.317.000	0	5.565.646								

PARAGRAAF 7: BEDRIJFSVOERING

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties hanteert de volgende definitie van 'bedrijfsvoering': "Bedrijfsvoering betreft de bedrijfsprocessen binnen een gemeente om de beleidsdoelstellingen te kunnen realiseren alsmede de sturing en beheersing daarvan." Voor een goede bedrijfsvoering zijn budget, personeel met kennis en kunde, infrastructuur, structuur, informatie en beheersinstrumenten nodig. Ook is een gezonde cultuur binnen de organisatie cruciaal om onze doelstellingen te bereiken.

Onze organisatie beleeft door de dynamiek in het openbaar bestuur hectische tijden en het ziet er naar uit dat deze hectiek permanent zal zijn. Dat vraagt een organisatie die daarmee om kan gaan en kwaliteit blijft leveren. Vanwege de veranderingen die de organisatie mede om met de dynamiek in het openbaar bestuur om te kunnen gaan de komende jaren zal doormaken, besteden we in deze kadernota meer aandacht dan gebruikelijk aan onze bedrijfsvoering.

Het college is primair verantwoordelijk voor een adequate bedrijfsvoering. De raad heeft een kaderstellende en controlerende taak.

Kwaliteitsverbetering ambtelijke organisatie

Op 3 november 2011 heeft de raad het rekenkamerrapport 'Onderzoek naar de ontwikkelingen van de gemeentelijke organisatie' besproken. Het college heeft de aanbevelingen van de rekenkamercommissie ter harte genomen. Dit is uitgewerkt in het bij u bekende 'Plan van Aanpak'. Als uitvloeisel hiervan heeft de raad op 21 maart 2013 budget beschikbaar gesteld voor een reorganisatie van de ambtelijke organisatie. Deze moet omstreeks 1 oktober 2013 zijn afgerond. Vanaf dan zal onze organisatie drie afdelingen kennen:

- afdeling Fysieke pijler;
- afdeling Sociale pijler;
- afdeling Bedrijfsvoering.

In het rekenkamerrapport uit 2011 over de kwaliteit van de ambtelijke organisatie en het daarop voortbouwende Plan van Aanpak, bleek dat het management nu niet in positie is om de organisatie adequaat aan te sturen. De reorganisatie moet het management in positie brengen om (a) de vele belangrijke strategische dossiers in samenhang op te pakken en (b) de medewerkers te begeleiden bij hun ontwikkeling. In 2014 zullen de eerste resultaten hiervan zichtbaar moeten worden. Ook zullen wij in 2014 moeten investeren in frictiekosten en in opleidingen om het kennisniveau en de competenties van de medewerkers waar nodig op peil te brengen en mee te laten groeien met ontwikkelingen in de samenleving. Ten aanzien van de wijze waarop we over dit onderwerp communiceren, verwijzen wij u naar onze brief van 11 april 2013.

In 2012 is, ook als uitvloeisel van het Plan van Aanpak, gestart met een cultuurtraject. Dit moet tot een gezondere (bestuurs- en) organisatiecultuur leiden; een cultuur waarin lef, professionaliteit, samenwerken, resultaat, klantgerichtheid en plezier kernbegrippen zijn. In 2013 plukken we hier de eerste vruchten van en in 2014 gaan we hier mee door. Dit vanuit het besef dat een gezonde organisatiecultuur de kwaliteit van onze dienstverlening positief beïnvloedt.

Samenwerking met buurgemeenten

Onze bedrijfsvoering is momenteel te kwetsbaar, kent te veel zwakke plekken en is daardoor duur. Ook onze buurgemeenten Buren en West Maas en Waal kampen met deze problemen. Om dit aan te pakken en een robuuste bedrijfsvoering op te bouwen, is samenwerking noodzakelijk. Daarom hebben de colleges van Buren, Neder-Betuwe en West Maas en Waal (hierna: BNW) een intentieovereenkomst getekend om het uitvoeren van bedrijfsvoeringstaken samen te gaan organiseren. Door de samenwerking op te zoeken willen we de *drie K's* verbeteren: meer kwaliteit en minder kwetsbaarheid tegen zo min mogelijk kosten.

Onze gezamenlijke missie is dat omstreeks 1 maart 2014, of zoveel eerder als mogelijk is, de BNW-gemeenten samen de bedrijfsvoering organiseren. Het gaat hier om de zogeheten 'PIJOFACH-taken': Personeel, Informatie (inclusief DIV en processen), Juridische zaken, Organisatie, Financiën, Automatisering (ICT), Communicatie (inclusief voorlichting) en Huisvesting (inclusief facilitaire zaken).

Het doel van deze samenwerking is de borging van kwaliteit, het verminderen van de kwetsbaarheid en het realiseren van efficiency en effectiviteit van de bedrijfsvoering. Met de samenwerking worden de volgende effecten beoogd:

- minder meerkosten (inclusief het compenseren van achterblijvende overhead);
- verminderen van kwetsbaarheid;
- borgen van kwaliteit;
- mogelijkheid tot specialisatie op taken;
- toekomstbestendigheid;
- meer uitdaging en ontwikkelingsmogelijkheden voor de betreffende medewerkers.

Opgemerkt moet worden dat het voeren van een gezamenlijke bedrijfsvoering met de andere BNW-gemeenten niet betekent dat we onze beleidsontwikkeling en dienstverlening ook in BNW-verband gaan uitvoeren. Uw raad heeft immers aangegeven deze taken in eigen beheer te willen blijven uitvoeren, en daar waar het beleidsontwikkeling betreft de reeds bestaande samenwerking binnen Regio Rivierenland voort te willen blijven zetten.

Uitgangspunt is dat we vanaf omstreeks 1 maart 2014 (maar als het mogelijk is eerder) op tijdelijke basis met drie gemeenten onze bedrijfsvoering gaan organiseren. Na één jaar evalueren we de samenwerking en maken we keuzen voor het vervolg. Daarbij sluiten we doorgroeien naar een gemeenschappelijke regeling niet uit, waarbij we wel de kanttekening maken dat een eventuele gemeenschappelijke regeling zodanig moet worden ingericht dat ontbinding en uittreding goed mogelijk is. Vanuit de BNW-samenwerking kunnen overigens ook diensten aan andere overheden worden aangeboden. Een serieuze optie daarbij is het aanbieden van ICT-diensten aan de gemeente Lingewaal.

Hoewel we de concrete manier waarop we in BNW-verband de bedrijfsvoering gaan organiseren de komende maanden nader wordt uitgewerkt en derhalve onder voorbehoud is, is het met de kennis van nu onze bedoeling dat de tijdelijke samenwerking als volgt wordt georganiseerd. We starten omstreeks 1 maart 2014 (of zoveel eerder als mogelijk is) met drie clusters van samenhangende werkzaamheden waarin alle bovengenoemde PIJOFACH-taken zijn ondergebracht. Elk cluster wordt vanuit één gemeente georganiseerd; de medewerkers van de andere twee gemeenten worden op detacheringbasis bij de organiserende gemeente ondergebracht. De clusters huisvesten we als basis elk in één van de drie gemeentehuizen van waaruit de dienstverlening aan de drie gemeenten wordt aangeboden. Indien noodzakelijk wordt de dienstverlening op locatie aangeboden. Dit is bijvoorbeeld voor personeelsconsulenten en facilitaire medewerkers het geval. Per cluster herverdelen we de taken zodat we efficiencywinst boeken op de uitvoering van die taken.

Tot medio september 2013 worden de details van bovenstaande tijdelijke samenwerking verder uitgewerkt. In dat kader wordt bijvoorbeeld een businesscase opgesteld. Ook worden rollen en verantwoordelijkheden afgebakend en worden taken en werkprocessen in kaart gebracht. Vanzelfsprekend wordt er dan ook een concrete planning van de opstartperiode gemaakt, zodat duidelijk wordt wanneer de samenwerking precies van start moet gaan. De drie colleges willen eind september 2013 over deze onderwerpen besluiten.

Vanzelfsprekend worden de Ondernemingsraden en het Georganiseerd Overleg adequaat bij het proces betrokken. Het samenwerken op bedrijfsvoeringstaken zal niet tot gedwongen ontslagen leiden. Alle medewerkers die PIJOFACH-taken uitvoeren zullen in de BNW-samenwerking actief worden. Onze nieuwe (na reorganisatie) afdeling Bedrijfsvoering zal dus in zijn geheel in de BNW-samenwerking worden ingebracht. Ook onze financieel consulenten en P&O-medewerkers, die na de reorganisatie onderdeel uit gaan maken van de Concernstaf, gaan in BNW-verband samenwerken.

Overige ontwikkelingen voor onze bedrijfsvoering

Als andere externe ontwikkelingen gelden onder meer de gevolgen van mogelijke veranderingen in de samenwerking in Regio Rivierenland en de komst van nieuwe taken vanuit het Rijk. Dit zal ervoor zorgen dat onze organisatie er over enkele jaren anders uitziet dan nu.

De organisatie zal zoals hierboven besproken de komende jaren door grote veranderingstrajecten (blijven) gaan. College en directie geven zich er rekenschap van dat, zoals de rekenkamer in haar rapport van september 2011 aanbeveelt, dit op een goede en planmatige wijze wordt opgepakt en dat de inzet van mensen en middelen adequaat wordt afgestemd. Regelmatige monitoring vindt plaats en zal blijven plaatsvinden.

Bezuinigingen op de ambtelijke organisatie

Bezuinigen is een doorlopend proces, dat zorgvuldig moet worden doorlopen. Ook dit jaar wordt nog een aantal onderwerpen uitgewerkt, waarbij mogelijk financiële voordelen zijn te behalen. Het gaat hier bijvoorbeeld om het grip krijgen op de beïnvloedbare overhead, gebouwenbeheer en de cashflow van belangrijke projecten met als doel onze financieringslast te verminderen.

Ten aanzien van bezuinigingen op formatie geldt dat steeds op lange termijn gekeken wordt welke inzet wel/niet nodig is, zodat daar tijdig op kan worden ingespeeld. Verzilvering moet dan ook bij voorkeur op natuurlijke momenten plaatsvinden. Gedwongen ontslagen van medewerkers zijn immers zo duur dat dit niet haalbaar is. Bovendien leidt bezuinigingen op formatie ook tot het schrappen van taken. We kijken daarom op strategische wijze welke taken we over enkele jaren minder of niet meer hoeven uit te voeren en welke extra taken daarvoor in de plaats komen en zoeken in ons lange-termijn-personeelsbeleid daar de aansluiting bij.

gemeente
Neder-Betuwe

KADERNOTA 2014-2017

BESLUITVORMING

BESLUITVORMING

De raad van de gemeente Neder-Betuwe;

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders, d.d. 14 mei 2013

Gelet op het bepaalde in de Gemeentewet, het Besluit Begroting en Verantwoording provincie en gemeenten en het provinciaal beleidskader Financieel Toezicht.

B E S L U I T:

1. Kennismemen en in te stemmen met de kadernota 2014-2017 van de gemeente Neder-Betuwe conform voorliggend ontwerp met de hierin opgenomen keuzes en uitgangspunten.
2. Kadernota 2014-2017 integraal verwerken in de begroting 2014 en de meerjarenraming 2015-2017.
3. In te stemmen met het verlagen van de rekenrente van 4,5% naar 4,0 % per 1 januari 2014.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 27 juni 2013

de griffier,

de voorzitter

mr. J.C. Bouwman

ir. C.W. Veerhoek

gemeente
Neder-Betuwe

KADERNOTA 2014-2017

BIJLAGEN

OVERZICHT VAN GEBRUIKTE AFKORTING

A+O fonds	: Arbeidsmarkt- en Opleidingsfonds Gemeenten
AB	: Algemeen Bestuur
ABC	: Agro Business Centrum
AMvB	: Algemene maatregel van bestuur
ANW	: Algemene Nabestaandenwet
AOVR	: Ambtelijk Overleg Volksgezondheid Rivierenland
APV	: Algemene Plaatselijke Verordening
AVRI	: Afvalverwijdering Rivierenland
AWBZ	: Algemene Wet Bijzondere Ziektenkosten
BAG	: Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BBV	: Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
BBZ	: Besluit Bijstandverlening zelfstandigen
BCF	: BTW-compensatiefonds
BDUR	: Besluit doeluitkering rampen en zware ongevallen
Berap	: Bestuursrapportage
BJZ	: Bestuurs Juridische Zaken
BNG	: Bank Nederlandse Gemeenten
Bofv	: Bestuurlijk overleg financiële verhouding
BSR	: Belastingssamenwerking Rivierenland
BTW	: Belasting Toegevoegde Waarde
BUIG	: Wet Bundeling van Uitkeringen aan Gemeente
BvB	: Businessplan Voor de Bedrijfsvoering
CAO	: Collectieve Arbeids Overeenkomst
CAR	: Collectieve Arbeidsvoorwaardenregeling
CBS	: Centraal Bureau voor de statistiek
CJG	: Centrum voor Jeugd en Gezin
CMD	: Centrum Maatschappelijke Dienstverlening
CPA	: Centrale Post Ambulancevervoer
DIV	: Documentatie en Informatievoorziening
EKD	: Elektronisch kinddossier
EMU	: Economische en Monetaire Unie
ESF	: Europees Sociaal Fonds
FES	: Fonds Economische Structuurversterking
Fido	: Wet Financiering Decentrale Overheden
FOG	: Financieel Overzicht Gemeenten
FPU	: Flexibel Pensioen en Uittreden
Fwv	: Financiële-verhoudingswet
GBA	: Gemeentelijke Basis Administratie
GBA	: Gemeentelijk Basisadministratie Persoonsgegevens
GF	: Gemeentefonds
GGD	: Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GHOR	: Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
GMK	: Gemeenschappelijke Meldkamer Gelderland-Zuid
GOA	: Gemeentelijk Onderwijsachterstandenbeleid
GREX	: Grondexploitatie
GRP	: Gemeentelijk Riolerings Plan
GSB	: Grote stedenbeleid
GSF	: Gelderse Sport Federatie
Halt	: Het alternatief
ICT	: Informatie Communicatie Technologie
IOAW	: Inkomensvoorziening Oudere en ged. Arbeidsongeschikte werkl. Werknemers
IOAZ	: Inkomensvoorziening Oudere en ged. Arbeidsongeschikte gew. Zelfstandigen
IPO	: Interprovinciaal Overleg
ISA	: Instituut voor Sport Accommodaties
ISV	: Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing
JPN	: Jeugd Preventie Netwerk
KVV	: Keurmerk Veilig Wonen
LEA	: Lokaal Educatieve Agenda
LOP	: Landschap Ontwikkelings Plan
MADD	: Make A Difference Day

MBZ	: Meldpunt Bijzondere Zorg
MILH	: Monitor Inkomsten Lokale Heffingen
NASB	: Nationaal Actieplan Sport en Bewegen
NBW	: Nationaal Bestuursakkoord Water
NIPO	: Nederlands Instituut voor de Publieke Opinie
NME	: Natuur Milieu & Educatie
NUP	: Nationaal Uitvoerings Programma
ODR	: OmgevingsDienst Rivierenland
OEM	: Overige Eigen Middelen
OGGZ	: Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
OHP	: Onderwijs Huisvestings Programma
OKE	: Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie
OOV	: Openbare orde en veiligheid
OSU	: Onderhoudsrapportage Specifieke Uitkeringen
OWB	: Ontwerpbegroting
OZB	: Onroerende-zaakbelastingen
P&O	: Personeel en Organisatie
PDF	: Portable Document File
PF	: Provinciefonds
Pgb	: Persoonsgebondenbudget
POR	: Periodiek Onderhoudsrapport
PPS	: Publiek Private Samenwerking
PRPG	: Platform Rechtmatigheid provincies en Gemeenten
PvA	: Plan van Aanpak
RAAK	: Reflectie- en Actiegroep Aanpak Kindermishandeling
RAR	: Regionaal Archief Rivierenland
RAV	: Regionale Ambulancevoorziening Gelderland-Zuid
RBGZ	: Regionale Brandweer Gelderland-Zuid
RBL	: Regionaal Bureau Leerplicht
RIEC	: Regionale Informatie- en ExpertiseCentra
RSP	: Regionaal Samenwerkings Programma
RUD	: Regionale Uitvoerings Diensten
RUP	: Regionaal Uitvoerings Programma
SiSa	: Single information Single audit
SMART	: Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch, Tijdsgebonden
StER	: Stimuleringsprogramma Economie Rivierenland
STMG	: Stichting Thuiszorg Midden-Gelderland
SVNG	: Stimulringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten
SWB	: Stichting Woningbeheer Betuwe
SWO	: Stichting Welzijn Ouderen
UWV	: Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen
VNG	: Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VROM	: Ministering van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu
Wabo	: Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht
Wajong	: Wet Arbeidsongeschiktheidsvoorziening voor Jonggehandicapten
WAPR	: Werkgevers Adviespunt Rivierenland
Wet Arhi	: Wet Algemene regles herindeling
WIJ	: Wet Investeren in Jongeren
Wmo	: Wet maatschappelijke ondersteuning
WOZ	: Wet waardering onroerende zaken
WoZoCo	: Woon Zorg Complex
WRO	: Wet op de Ruimtelijke Ordening
WSW	: Waarborgfonds Sociale Woningbouw
Wsw	: Wet sociale werkvoorziening
WVG	: Wet Voorziening Gehandicapten
Wvg	: Wet voorskeurrecht gemeente
WW	: Werkloosheidswet
Wwb	: Wet werk en bijstand
Wwnv	: Wet werk naar vermogen

